

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Guncar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Janez Vraničar — namestnik in člani: Franc Istenič, Marija Vitez, Milena Sagadin, Stane Primožič, Boris Pertot, Jošt Bajželj, Magda Ostanek, Polde Jenko — Tisk: CP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO XI. — 24. X. 1968 — št. 10

tekstilec

Ko praznujemo 40. obletnico obstoja podjetja, se zahvaljujemo vsem nekdanjim in današnjim članom delovnega kolektiva za vestno in požrtvovalno delo, s katerim so prispevali k napredku podjetja Tekstilindusa

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

- Minilo je štirideset let -

Letos mineva 40 let odkar so zabrnili prvi stroji v obeh obratih našega, pred šestimi leti združenega podjetja. To je dolga doba, za katero so značilni izredno veliki napor proizvajalcev pri osvajanju proizvodnje tekstila. To je doba nečloveškega izkoriščanja osnovnih proizvajalcev, ki so neizkušeni v borbi s kapitalističnimi lastniki teh tovarn brez resnega odpora začeli trnovo in utrudljivo pot.

Mongo let je pretklo, ko zabeležimo v zgodovini tekstilnega proizvajalca prve resne napore za uveljavljanje svojih pravic. Vsi ti napor pa so v tem obdobju obelženi le z manjšimi rezultati in označeni z neznatnim popuščanjem takratnih lastnikov napram proizvajalcem. Mislim, da je prav, ko osvežim spomin z delovnim časom, ki je trajal po ustanovitvi podjetja v dvoizmenskem delu in to od 5. ure zjutraj do 5. ure popoldne ter od 5. ure popoldne do 5. ure zjutraj. Takrat so znašali osebni dohodki zaposlene žene dva din na uro, medtem ko je za isto delo prejel mož — proizvajalec 2.75 din na uro.

Mislim, da ta dva skromna podatka dovolj dobro prikažeta težak položaj tekstilnega delavca v tem zgodovinskem obdobju. Poleg tega je bil takrat tekstilni delavec izpostavljen najrazličnejšemu

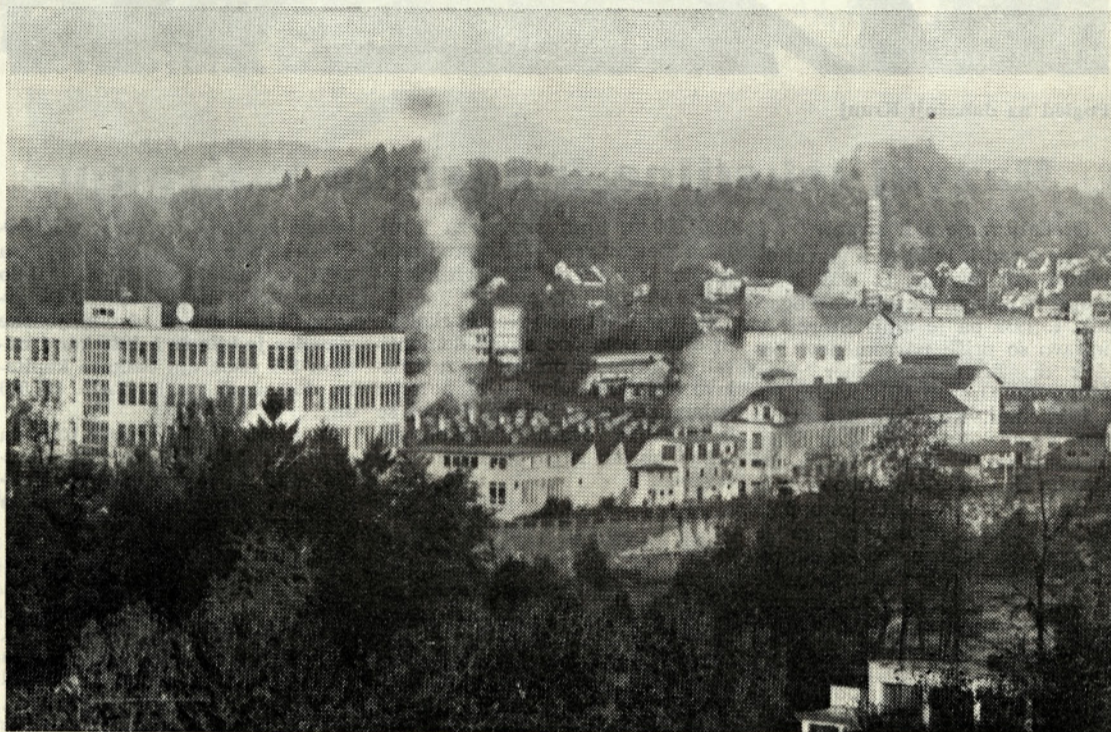
šikaniranju s stalno pretjno odpusta z dela. Svoj cilj je naš proizvajalec dosegel šele po nacionalni in socialni osvoboditvi naše domovine, ko so podjetja postala last proizvajalcev in prešla v upravo voljenih samoupravnih organov. Sproščeno našega tekstilca — proizvajalca v tem obdobju se odraža v velikih proizvodnih uspehih, istočasno pa v skrbi za doseganje čim boljših proizvodnih rezultatov in s tem povezano modernizacijo in osvajanje najsodobnejše tehnologije. Te napore našega proizvajalca v povojnem obdobju lahko danes ocenjujemo kot zelo uspešne, saj nam že samo proizvodni podatek pokaže izreden dvig količinske proizvodnje.

V letu 1939 je bilo proizvedenih v obeh obratih cca 14 milijonov metrov tkanin, medtem ko znaša proizvodnja danes cca 40 milijonov metrov tkanin. Stari, zastareli, že zdavnaj amortizirani stroji, ki so jih pred leti privlekli bivši lastniki, ob ustanovitvi v tovarno, so bili v povojnem obdobju nadomeščeni z najsodobnejšimi avtomatskimi stroji. Vsa ta modernizacija je nedvomno prispevala povečanju proizvodnje, po drugi strani pa zmanjšala fizične napore našega proizvajalca. Ves delovni kolektiv s samoupravnimi organi na čelu se dobro zaveda, da le moderno opremljeno podjetje daje jasno perspektivo ne le sedanjemu, temveč tudi bodočemu rodu prebivalcev naše socialistične skupnosti. Skrb za delovnega človeka v tem obdobju pa se odraža v velikem razmahu pri izgradnji sodobnih stanovanj, organiziranju zdravniške službe v dveh sodobno opremljenih ambulantah in v objektih za rekreacijo, kar vse nudi proizvajalcem široke možnosti rekreiranja po naporih, ki jih vlagajo pri vsakodnevnem delu. Prav ta del skrbi za delovnega človeka v naši družbeni skupnosti daleko prekaša vse tiste dejavnosti, ki jih uživa proizvajalec v bilo kateri visoko razviti državi.

Ko po 40 letih ocenjujemo delo našega proizvajalca, smo v teh prazničnih trenutkih nedvomno lahko zadovoljni in s ponosom gledamo na prehojeno pot, ki je prav po uveljavitvi samoupravne-

ga sistema dosegla svoj najvišji rezultat. Pri vsem tem pa smatram, da smo na eno bistveno stvar le pozabili, to je na karakterističnega proizvajalca v tekstilni (Dalje na 2. strani)

CDS, UO, ODS, ZK, sindikat, ZB, mladina, strokovno vodstvo in uredništvo

Pogled na današnji obrat I. Na sliki ni upravnih poslopij

Razvoj tekstilne industrije v Kranju

Iz obsežnejšega gradiva, ki sem ga zbral za študijo o nastanku, delu in razvoju tekstilne obrti in industrije na Gorenjskem, navajam v naslednjem le nekaj zgoščenih poglavij o osnovanju tekstilne industrije v Kranju.

Ni zgolj naključje, da se je prav v Kranju v letih med obema vojnama osnovalo toliko tekstilnih industrijskih obratov. Tu je bilo dovolj vode, brez katere ta industrijska panoga ne more delati, tu so bile dobre prometne zveze in, kar je bilo za graditelje — kapitaliste

najodločilnejše, tu je bilo veliko zaledje s ceneno delovno silo. Polproletarci, ki so vsako jutro prihajali s podeželja peš ali s kolesi na delo v kranjske tovarne, so se zadovoljili z najnižjimi mezdami. Šele revolucionarna stavka 1. 1936 je prebudila v teh, dotlej tako ubogljivih in nezahtevnih množicah, resnično delavsko zavest, ki pa je tudi pripomogla, da so se prav kranjski tekstilci v tako častnem številu udeležili boja za narodno in socialno osvoboditev delovnih ljudi.

Seveda pa ne bi bilo pravično, prezreti določene zasluge takratnega občinskega zastopa v Kranju, ki je znal s ceneniimi dodelitvami zemljišč in z drugimi ugodnostmi privabiti tuj tekstilni kapital prav na področje našega mesta.

Letos se bomo spomnili 40-letnice še obstoječe tekstilne industrije v Kranju, kajti velika tekstilna tovarna Jugočeška, ki danes ne dela več v stroki, je bila ustanovljena že pet let prej. Torej bo kranjska tekstilna industrija letos stara pravzaprav 45 let. Seveda, če ne upoštevamo že prvih začetkov tekstilne dejavnosti na tem področju, kjer so že ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja delovale večje tkalske in predilne manufakture, predvsem Pleiweissova in Florianova. Pa tudi stražiško sitarstvo, četudi v bistvu le ročno tkal-

stvo, bi smeli zaradi obsega proizvodnje (1. 1777 je tkalo 300 sitarjev) šteti med elemente, ki niso staremu Kranju dajali le značaj organizirane tkalske dejavnosti, pač pa tudi značaj delavskega mesta.

Nastajanje industrije s tujim kapitalom v času med obema vojnama je bilo v Jugoslaviji pogojeno tudi s carinskimi zaporami, hkrati pa z odprtimi mejami za uvoz starih, skoro izrabljenih strojev. Ker pa to ni bil specifičen razlog le za nastajanje industrije v Kranju, pač pa v nekdanji Jugoslaviji, bi kazalo o tem kdaj drugič spregovoriti.

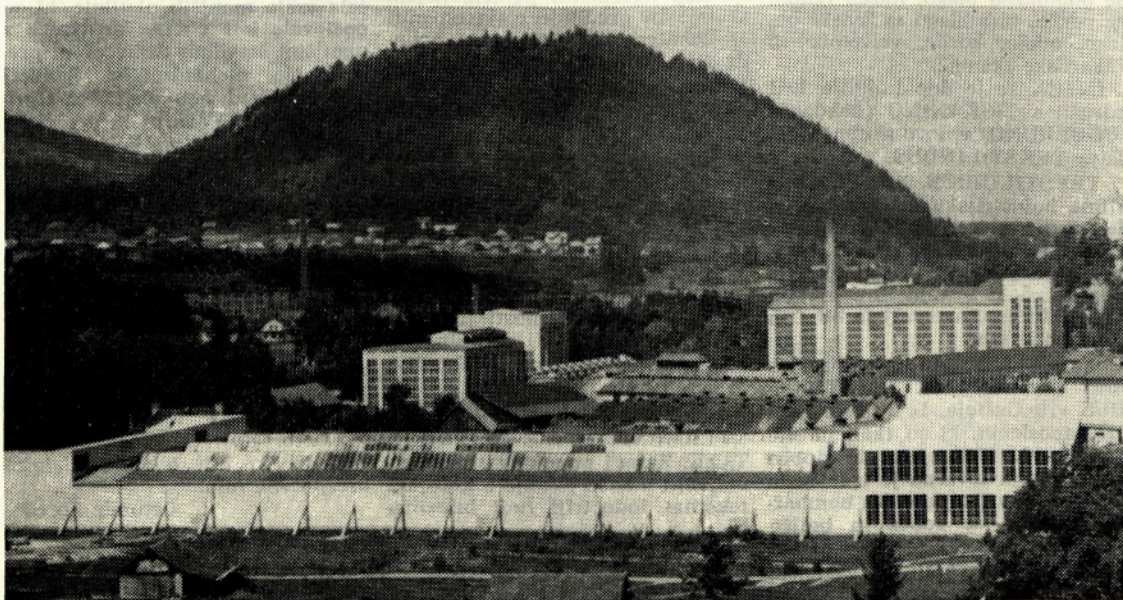
A poglejmo sedaj, kako so nastajale, kako so se razvijale in kako so se nekatere večje tekstilne tovarne v Kranju združevale, nekatere pa tudi zamrle...

JUGOČESKA. Z osnovanjem te tovarne pravzaprav prične obdobje moderne tekstilne industrije v Kranju. Ustanovljena je bila dne 9. oktobra 1923 pod imenom JUGOČESKA, jugoslovenska-češka tvornica bombažnih tkanin d. d. Kranj. Čez pet let, 1. 1928, so ji ime nekoliko predrugačili: JUGOČESKA, jugoslovensko-češka industrija d. d. Kranj.

Tovarno so sprva kot upravni svetniki vodili: Josip vitez Pogačnik, Ciril Pirc in Emil Storza, prva dva Slovenca, tretji Čeh iz Prage. Pozneje (1. 1928) je Ciril Pirc izstopil, na njegovo mesto pa je prišel Maks Horwitz, ki je bil (Dalje na 2. strani)

40 LET

Obrat II je zajet v celoti

Minilo je štirideset let

Pogled na današnji Kranj

Razvoj tekstilne industrije v Kranju

(Nadaljevanje s 1. strani)

že preje (od l. 1925) tudi glavni direktor vse tovarne. L. 1933 je izstopil iz upravnega odbora Pogačnik, l. 1939 pa je umrl Storza. V upravo so prišli povsem novi ljudje: dr. Fran Windischer, Pera Milanović, Dragan Miličević in Pavel Theiner. Kot revizorja sta v upravi sodelovala Čeh Oton Stein in domačin dr. Beno Sabothy. Do izbruha II. vojne je nastalo v upravi še nekaj sprememb: izstopil je Milanović, nadomestil pa ga je Oton Detela s Turna nad Preddvorom, namesto Windischerja pa je vstopil v upravni odbor dr. Henrik Steska iz Ljubljane.

Ker pa je bila JUGOČESKA delniška družba, je bilo mogoče, da je njene delnice kupil kdorkoli — če je le imel dovolj denarja. In tako sta prišla l. 1939 v upravni odbor še dva Angleža: Francis Payne Carrington in William Stanley Morgan. Zastopala sta pač angleške lastnike večjih paketov delnic. — Nastalo je v upravnem svetu sicer še nekaj sprememb a tovarno je slej ko prej s trdo roko vodil glavni direktor Horwitz.

Veliko tovarno na gaštejški gmajni so razmeroma hitro zgradili in opremili s stroji. Že l. 1924 je pričela poizkusna proizvodnja.

Naslednje leto je teklo že 250 stavev. Z delom je pričela tudi tiskarna tkanin in obrat za izdelavo škroba, potrebnega za apretiranje blaga. Pogon za vso tovarno je dajala lastna kalorična električna centrala.

9.600.000 m, torej skoraj za 1 milijon metrov več! — Tik pred okupacijo je v tej veliki tekstilni tovarni teklo 880 stavev.

V vojnih letih so Nemci tkalske in druge pomožne stroje demontirali in tovarno preuredili za izdelavo letalskih delov — za potrebe vojskujočega se Reicha. Poslej se iz te velike tovarne ni nikoli več slišal ubran ritem tkalskih stavev...

Jugobruna

JUGOBRUNA. Nova tekstilna tovarna, zgrajena l. 1928 na ozkem zemljišču med tržiško progo in Savo, tik pod Šmarjetno goro, ni po velikosti dosti zaostajala za JUGOČESKO. Po številu zaposlenih in po obsegu proizvodnje jo je celo prekašala.

Podjetje je bilo dne 12. junija 1928 protokolirano z imenom »Kranjske tekstilne tovarne d. z. o. z. Kranj«. Šele pozneje, dne 22. maja 1929, je tovarna dobila ime, pod katerim je bila znana celo desetletje. S prihodom Čeha Františka Bruna, ki je fungiral kot finančnik družbe, se je pričela tovarna imenovati JUGOBRUNA.

Kot JUGOČESKA, tako je tudi JUGOBRUNA zaposlovala mnogo tujih strokovnjakov, največ seveda Čehov in sudetskih Nemcev. Delavstvo pa je bilo domače... Vseh zaposlenih je bilo v JUGOBRUNI

ženega kapitala. Dočim je v JUGOČESKI bilo domačega kapitala 40% napram 60% tujega, je bilo to razmerje v JUGOBRUNI povsem drugačno: od dvomilijonske glavnice je bilo še l. 1936 kar 1 milijon 879 tisoč din češkega kapitala, domačega pa le borih 121.000 din...

Po osvoboditvi je dobila tovarna novo ime TISKANINA. Dne 1. julija 1961 se je združila z INTEXOM v enotno podjetje z imenom TEKSTILINDUS.

Intex

INTEX, tekstilnoindustrijalna d. z. o. z. Kranj, je bila protokolirana dne 26. maja 1926. Za razliko od JUGOČESKE in JUGOBRUNE, dveh velikih kranjskih tekstilnih tovarn, kjer je prevladoval češki kapital, je bil INTEX zgrajen z močno udeležbo poljskega kapitala.

Kot domači družabnik je veljal Franjo Sirc, Poljake pa je zastopal Pavel Markgraf. L. 1927 je iz družbe izstopil Franjo Sirc, na njegovo mesto je bil vpisan Poljak Gustav Horak, ki je bil dejansko tudi pravi lastnik tovarne.

Moderna tekstilna tovarna INTEX je bila zgrajena na travniku Farovška loka ob levem bregu Save. Poleg tkalnice s 350 statvmi je imela tudi predilnico z 8000 vreten. Zaposlovala je 633 delavcev. Vodilni strokovnjaki, kot v vseh večjih kranjskih tovarnih, so bili tujci. Tu v INTEXU poleg Nemcev in Čehov tudi nekaj Poljakov.

INTEX je izdeloval najrazličnejše bombažno blago. Razen tkanin za perilo, tudi blago za ženske obleke, odeje, korde, velvete in žakardske tkanine.

INTEX se je dne 1. julija 1961 združil s TISKANINO (nekdanjo JUGOBRUNO) v novo skupno podjetje TEKSTILINDUS.

TEKSTILINDUS, kranjska tekstilna industrijska družba z o. z. Kranj Stražišče, je bila vpisana v register na sodišču dne 26. marca 1928. Lastnika — družabnika sta bila domačin Franjo Sirc in Čeh Artur Heller. Ravnatelj je bil Čeh Fridolin Brath.

Svoje tovarniške prostore je imel prvi kranjski TEKSTILINDUS vrh Gašteja. L. 1939 je imel 317 zaposlenih, ki so tkali na 440 statvah. Lepo urejena in dobro organizirana tovarna je izdelovala poleg navadnega pestrega bombažnega blaga, še robce in boljše cefirje.

S svojo proizvodnjo je gaštejki TEKSTILINDUS končal l. 1955, ko se je združil s tovarno INTEX, svoje dotedanje prostore pa je prepustil tovarni gumijevih izdelkov SAVI.

FRANJO SIRČ, tekstilna tovarna v Stražišču pri Kranju, je bila ustanovljena l. 1929. Imela je 340 stavev in 290 predilnih vreten. Za-

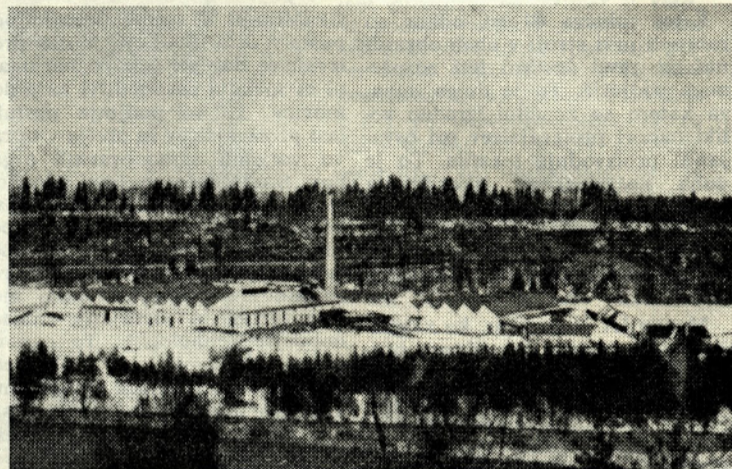
(Nadaljevanje s 1. strani)

industriji, to je na ženo, ki predstavlja večino med zaposlenimi v tekstilni industriji. Pri tem ne moremo mimo dejstva, da je le malo dežel na svetu, kjer je žena zaposlena s troizmenskim delom. Razumljivo mi je, da je bilo treba v določenem času po vojni, v obdobju najhujših naporov za oblažitev ran zadobljenih po vojni, delati naši ženi v treh izmenah. Mislim pa, da je po 23 letih le treba resno razmisliti in ukrepati, da našo tekstilno delavko čimprej rešimo teh hudih naporov. Pri tem ne moremo mimo dejstva, da praktično nimamo primera, kjer bi naša tkalka, predica vzdržala

na tem delovnem mestu preko 50. leta starosti. Ta svoja razmišljanja ne iznašam licemersko, niti me je k temu vodila konvencija o zaposlevanju žena v nočnem delu, temveč prav gotovo, odgovornost družbe do naše tekstilne delavke.

Ko ob 40-letnici obeh obratov čestitam za dosežene uspehe vsem proizvajalcem, ki so v teh letih delali v obeh podjetjih, pa mislim, da bo v bodoče prav nekazanemu problemu naše proizvajalke — žene treba posvetiti največjo pozornost.

Rudi Polak
glavni direktor

Takole je izgledal Inteks okoli leta 1930

poslovala je 239 delavcev. Njeni izdelki so predstavljali običajno bombažno pestro blago (oksford, cefir, popelin, flanele, barhent, gradel in pod.)

Tovarniško stavbo je okupator uporabljal v času vojne za skladišče streliva in goriva. V začetku maja 1945 je eksplozija nekdanje tovarniške prostore z vso opremo popolnoma uničila. Na mestu, kjer je stala nekoč lepa tovarnica, je sedaj športno igrišče.

ADOLF PRAH, tovarna volnenih in bombažnih tkanin, Primskovo pri Kranju, je bila ustanovljena l. 1931. Imela je poleg 70 modernih stavev tudi dobro opremljeno barvarno in apreturo. Zaposlovala je poprečno 50 delavcev, ki so tkali bombažno blago za moško perilo, gradel, blago za brisače in pod.

ANTON BOŽIČ, tkalnica volnenih in bombažnih tkanin, Primskovo pri Kranju. Ustanovljena je bila l. 1929. Poprečno kakih 40 delavcev je izdelovalo predvsem gradel za žimnice, namizne prte, brisače in pod.

Obe mali tovarni, Prahova in Božičeva, sta se po osvoboditvi združili v enotno podjetje z imenom INDUSTRIJA BOMBAŽNIH IZDELKOV v Kranju, ki ima sedaj tudi lastno bombažarsko predilnico.

Poleg navedenih pomembnejših tkalnic in predilnic velja omeniti še nekatere manjše obrate polindustrijskega ali obrtnega značaja. Večina od njih je po osvoboditvi prenehala s proizvodnjo, nekateri pa so se le obdržali.

Predvsem je treba omeniti Janeza Sirca, ki je bil lastnik tkalnice za jutovino, nadalje S. Koliša, čigar nekdanji obrat pod imenom ZVEZDA dela še danes; tkalnice so imeli še S. Sedej, O. Zupančič, L. Tratnik in nekateri drugi. — Zaradi popolnosti je treba imenovati tudi TEZO, tekstilno za drugo, ki pa se je po osvoboditvi preorientirala pod imenom KOVINAR za izdelavo tekstilnih strojev.

PLEMENITILNICE IN TRIKOTAŽE. Zaradi popolnosti moramo vključiti v naše pisanje o kranjski tekstilni industriji tudi informa-

cijo o dveh industrijskih obratih iz te branže: IKA in TRIKOTAŽA (pozneje ISKA).

IKA je bila registrirana dne 3. marca 1924 z imenom: IKA mehanična tovarna pletenin, d. z. o. z. Kranj. Lastniki so ji bili Čeh Oton Jungman in domačina Edmund Korbek in Anton Adamič. L. 1926 je izstopil iz podjetja Jungman, l. 1928 pa še Korbek. Tako je poslej tovarna pripadala le Antonu Adamiču st., od l. 1938 pa njegovemu sinu Antonu Adamiču ml.

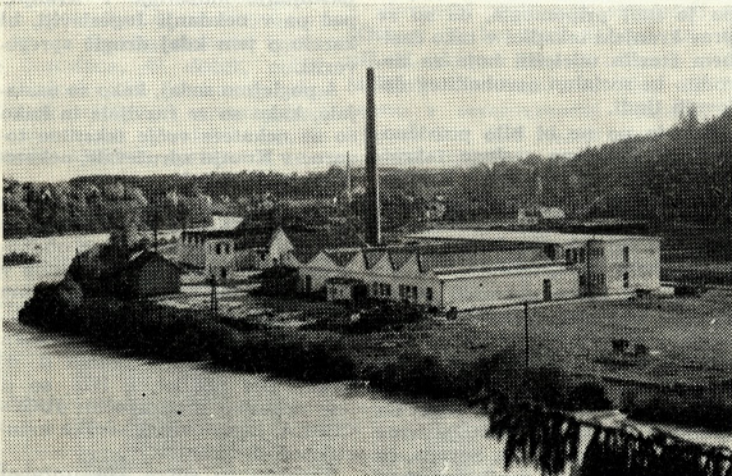
V letu najvišjega vzpona l. 1936 je zaposlovala tovarna 145 delavcev, ki so delali na 165 pletilnih strojih. Izdelovali so vrhnje pletenine, nogavice in trikotažo. Sprva je tovarna obratovala v stavbi sredi mesta (danes Maistrov trg), pozneje si je zgradila sodobno zgradbo na polju izven mesta (v bližini sedanjega Zdravstvenega doma).

TRIKOTAŽA je bil drugi večji pletilski industrijski obrat v Kranju. Ustanovljen je bil l. 1931, lastnik mu je bil Ivan Savnik. TRIKOTAŽA je zaposlovala približno 40 delavcev. Izdelovali so poleg drugih pletilskih in trikotažnih artiklov zlasti rokavice. Poleg teh dveh večjih obratov, organiziranih na industrijski način, je bila v Kranju v času med obema vojnama in delno tudi še po osvoboditvi, cela vrsta manjših pletilnic, ki so poslovale kot obrtne delavnice z manjšim številom delavcev in preprostejšo mehanizacijo. Semkaj štejemo predvsem pletilnice Ogrižek, Kušlan, Macarol in druge.

Dandanes pletilske industrije, če izvzamemo nekaj manjših obrtnih delavnic, v Kranju ni več. Najdlje se je obdržala Savnikova ISKA, preimenovana po osvoboditvi v pletilnico SPIK. Pred leti pa je obratovanje opustila, v njeno stavbo ob Savi pa se je vselil obrat ISKRE.

Tako smo na kratko pregledali razvojno pot kranjske tekstilne industrije, ki še danes številnim občanom reže vsakdanji kruh. Vsekakor dosti boljšega kot včasih, ko so bili tekstilni delavci brezpravna raja.

Črtomir Zorec

Jugobruna leta 1929

Tovarna je izdelovala po večini flanele, barhente in podobno pestro blago. Znana pa je bila tudi po svojih žametih in tkaninah iz umetne svile (viskozne in bakrove). Tiskarski stroji so bili opremljeni tako, da so lahko potiskali tkanino hkrati v osmih barvah.

V l. 1936, ko je JUGOČESKA zaposlovala 1037 delavcev je imela proizvodnjo 8.700.000 m; v l. 1939 pa je le 915 zaposlenih izdelalo

l. 1938 kar 1.461. Na 1.400 statvah se je stkalo v l. 1939 11.240.000 m tkanin, v glavnem bombažnega pestrega blaga, žametov, raznih podlog in polsvil.

Poleg tkalskih strojev je imela JUGOBRUNA tudi bombažarsko predilnico, z 18.000 vreteni, predvsem za potrebe svojih tkalnic. Zanimivo je primerjati obedve takrat največji tekstilni tovarni v Kranju glede na provenienco vlo-

*
* Ob 40. obletnici nastanka podjetja čestita *
* uredništvo še prav posebno vsem upokoje- *
* nim članom kolektiva! *

Prva povojna leta - rekonstrukcije - izvoz

Leta 1961 sta se združili TISKANINA, tovarna tiskanega blaga, in Tekstilna tovarna Inteks v novo podjetje, ki se je prvotno imenovalo Tekstilna industrija TISKANINA-INTEKS, kasneje pa je prevzelo današnje ime »TEKSTILINDUS« - Kranj.

Po združitvi omenjenih prvotnih podjetij je dobila Tiskanina naziv obrat I, Inteks pa obrat II.

(Zaradi jasnosti je treba še povedati, da se je Tiskanina prvotno imenovala Jugobruna, v času druge svetovne vojne so jo preimenovali v TEKSTILBRUNO, po letu 1949 pa je dobila naziv Tiskanina.)

dobje do združitve. Zaradi omejenega prostora bom navedel le najpomembnejše dogodke oziroma razmere.

1940 — 1945

V teh letih je v obeh podjetjih proizvodnja občutno padla, deloma zaradi pomanjkanja surovin, deloma zaradi pomanjkanja ljudi, ker so mnogi delavci iz enega in drugega podjetja odšli v boj proti okupatorju. Delavci, ki so ostali, so v velikem številu sodelovali z NOV. Mnogo materiala in izdelkov ki so bili narejeni za potrebe okupatorja, je odšlo v gozdove (Na

28.11. je bil postavljen delegat dr. Ernest Nagy. V last države je prešlo podjetje 1946. leta, vprašanje zaplembe premoženja bivših lastnikov pa je bilo rešeno 1949. leta, ko se je Jugobruna preimenovala v Tiskanino.

Z resnim in trdim delom se je podjetje postopoma utrjevalo in uveljavilo kot eno največjih v državi. (v l. od 1949 do 1954 je v sklopu Tiskanine obratoval tudi obrat Tekstilindus na Gaštelju, ki je bil potem priključen Inteksu). Razmere so se vidno izboljševale: tako je bila od 1953. leta dalje montirana nova čistilnica, zgrajeno skladišče bombaža z garažami, postavljena je bila kompletna fotografska, nabavljen je bil nov sušilno-razpenjalni stroj. Leta 1958 in v naslednjih letih so izdelali načrte, ki so s hitrimi posegi v tehnološki proces in z načrtnimi rekonstrukcijami znatno dvignili produktivnost

(dalje na 4. strani)

Dosedanji glavni direktorji

TISKANINE

Dr. Ernest NAGY, delegat in prvi direktor od 28. 9. 1945 do 30. 9. 1946

Jože ALEŠ, direktor od 1. 10. 1946 do 31. 7. 1958

Dušan HORJAK, direktor od 1. 8. 1958 do 30. 6. 1961

INTEKSA

Ing. Božo DEKLEVA, delegat in prvi direktor od 31. 12. 1945 do 8. 8. 47

Drago ŠKORJANC, direktor od 8. 8. 1947 do 31. 8. 1953

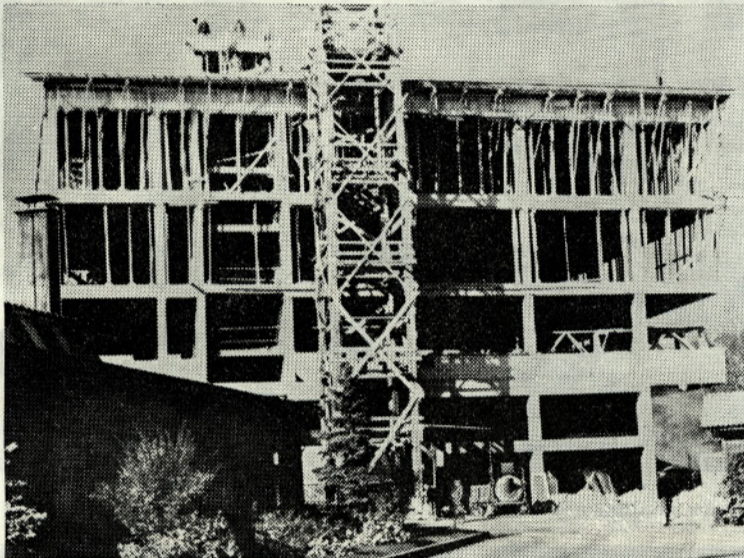
Jože LOGAR, direktor od 1. 9. 1953 do 31. 1. 1961

Tone ČARE, v. d. direktorja od 1. 2. 1961 do 31. 6. 1961

Združenega podjetja TEKSTILINDUSA

Dušan HORJAK, glavni direktor od 30. 6. 1961 do 31. 8. 1962

Rudi POLAK, glavni direktor od 1. 9. 1962 dalje

Gradnja današnje plemenitilnice in skladišča gotovega blaga

Ob praznovanju 40. obletnice obstoja je prav, da — kolikor je pač možno realno in natančno — povemo najvažnejše dogodke od nastanka podjetja (podjetij) do danes.

Tovariš Zorec, sedanji kustos muzeja v Kranju nam je ljubeznivo priskočil na pomoč in opisal del te zgodovine v članku: »Razvoj tekstilne industrije v predvojnem času na Gorenjskem«, naš tehnični direktor, tov. Tone Čare pa je zajel razvoj združenega podjetja od 1. julija 1961 do danes. V nadaljevanju je zato opisan čas med drugo svetovno vojno in povojno ob-

9. strani so napisani vsi tisti člani podjetja, ki so padli v NOV).

Predno je okupator zapustil našo domovino, je uničil ali odpeljal velik del naše imovine, in tako tudi mnoge stroje v omenjenih tovarnah.

1945 — 1961

TISKANINA

Po osvoboditvi je bilo podjetje v skrajno slabem stanju. Strojni park je bil zastarel in izrabljen, nov kotel je odpeljal okupator, leta 1945 je delalo le 620 ljudi, proizvodnja pa je bila 1,7 milijonov m² blaga.

Moderno poslopje v katerem so prostori predilnice I in tkalnice I

Izvoz nekoč in danes

Prvi izvoz je izvedla Tiskanina 28. junija 1952. Ta pošiljka je šla v Turčijo.

V letih do 1955 je bila Tiskanina največji izvoznik tekstilnega blaga v Jugoslaviji. Inteks je tedaj v pogledu izvoza močno zaostajal, kar nazorno pove tudi tabela.

Novembra meseca 1957. leta je bil izvoz nenadoma zaustavljen — tako rekoč čez noč, in to na zahtevo jugoslovanskih trgovcev z utemeljitvijo, da primanjkuje tekstilnega blaga na domačem tržišču. Ta ukrep je bil nepravilen, ker zaradi njega Tiskanina ni mogla izvršiti zaključenih pogodb. Vodstvo podjetja je sicer skušalo inozemske kupce prepričati, da je pri-

šlo le do trenutnih ovir, vendar v tem pogledu ni uspelo. Podjetje je tako izgubilo več dobrih strank, ki so pričele blago kupovati drugje.

1958. leta so se izvozne razmere aprila meseca delno izboljšale, vendar je bil letni izvoz zaradi izgubljenih štirih mesecev precej manjši, ovira pa je bila tudi ta, da je Tiskanina morala iskati nove inozemske stranke.

Odlični izvozni posli so prinesli podjetju toliko deviz, da je že leta 1953 pričelo rekonstruirati svoje obrate.

Po letu 1960 je pričel veljati nov devizni predpis, po katerem je moralo vsako tekstilno podjetje

pokrivati z izvozom določen odstotek potrebnih deviz za nabavo osnovnih surovin. Ta odstotek se je od leta 1962 naprej stalno večal. Da bi izvršili zahtevo pokrivanja, smo morali izvažati, čeprav z izgubo. Ta izguba znaša letno več sto milijonov starih dinarjev.

V letošnjem letu mora Tekstilindus z izvozom pokriti kar večji del potrebnih deviz za nabavo osnovnih surovin, in to z izvozom na področja s konvertibilno valuto. Razumljivo je, da bo zaradi tega dinarska izguba še večja, pri tem pa podjetje nima možnosti, da bi jo kakorkoli nadoknadilo. Tak način, lahko bi rekli diktiranega izvoza, je brez dvoma problem, ki je pri tem brez moči.

Izvoz od leta 1952 dalje

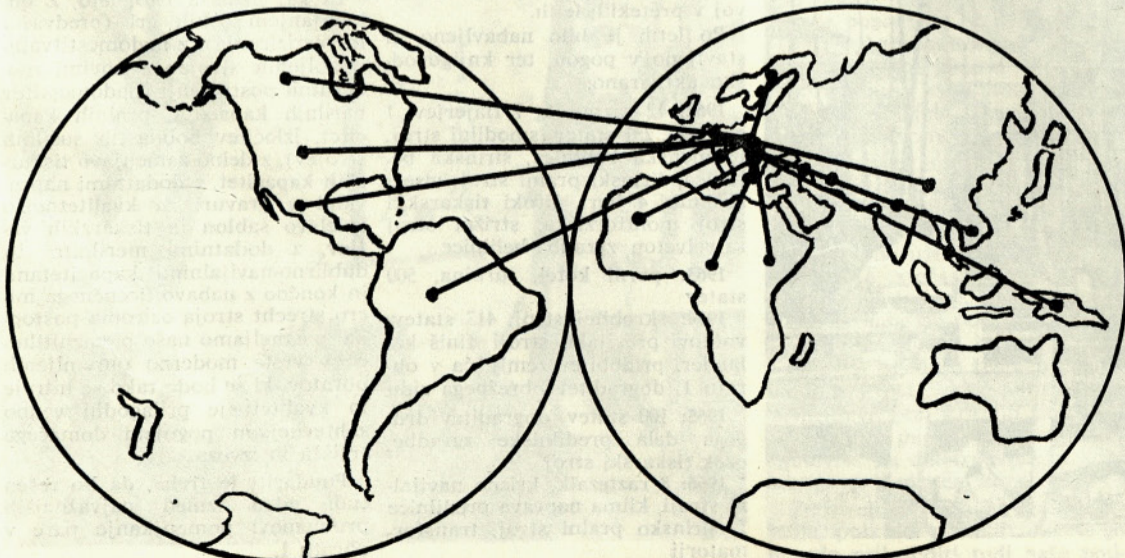
Leto	Obrat I t. m.	Obrat II t. m.	Skupaj t. m.	Skupaj \$
1952	1,514.189.—	—	1,514.189.—	292.057.—
1953	8,936.823.—	853.991.—	9,790.814.—	2,292.213.—
1954	6,285.924.—	2,070.359.—	8,356.283.—	1,795.686.—
1955	4,756.874.—	652.949.—	5,409.823.—	960.918.—
1956	7,282.839.—	739.334.—	8,022.173.—	1,218.743.—
1957	10,371.569.—	632.482.—	11,004.051.—	1,928.608.—
1958	4,263.852.—	—	4,263.852.—	733.912.—
1959	6,072.168.—	339.065.—	6,411.233.—	1,224.385.—
1960	7,667.454.—	866.400.—	8,533.854.—	1,795.821.—
1961	6,947.836.—	100.000.—	7,047.836.—	1,445.958.—
1962	—	—	7,872.847.—	1,620.111.—
1963	—	—	8,397.796.—	1,690.342.—
1964	—	—	7,721.142.—	1,602.731.—
1965	—	—	9,854.962.—	2,595.858.—
1966	—	—	12,098.978.—	2,429.325.—
1967	—	—	12,011.454.—	2,124.021.—
Skupaj 1952 — 1967	—	—	128,311.287.—	25,750.689.—
Januar — 30. september 1968	—	—	10,874.282.—	2,085.979.—
SKUPNO do 30. 9. 1968	—	—	139,185.569.—	27,836.668.—

izvažamo predvsem v naslednje države: Italija, Avstrija, Švica, Zah. Nemčija, Holandija, Skandinavske države, Grčija, Anglija, Sirija, Libanon, Jordan, Saud. Arabija, Irak, Iran, Burma, Kambodža, Indonezija, Sudan, Libija, Maroco, Senegal, Gana, Gvineja, Kenija, Uganda, ZDA, Kanada.

Okrog 90% izvoženih tkanin je prodanih na konvertibilna področja.

Predvsem izvažamo tiskane in v manjši meri barvane, beljene, pestrotkane tkanine in surove bombažne in stanične tkanine.
11. 10. 1968

Pavle Gregorc

Grob prikaz držav, v katere gre naš izvoz

Rekonstrukcije - združitev - investicije

(Nadaljevanje s 3. strani)

dela, izboljšali asortiment in kvaliteto izdelkov. Tako je bila izvedena delna rekonstrukcija predilnice, znatno je bila povečana tudi njena kapaciteta, dograjeni so bili novi, moderni prostori v prizidku predilnice. V tkalnici so se povečale kapacitete z novimi avtomatskimi statvami Picanol in z različnimi dodatnimi stroji, v oplemenitilnici so dobili nove kosmatilne stroje, filmskotiskarski stroj, široki tiskarski stroj. Od leta 1945 se je proizvodnja postopoma dvigala in dosegla leta 1960 že 21 milijonov kvadr. metrov ob 2083 zaposlenih. Pred združitvijo je torej Tiskanina dosegla že lepe uspehe, in to v pogledu izvoza, rekonstrukcije, količinske in kvalitetne proizvodnje, v skrbi za delovnega človeka itd.

INTEKS

Tudi Inteks je imel v povojnem času nevsklajene proizvodne kapacitete, zastarel in izrabljen strojni park, neustrezno razvrstitev obratnih prostorov, kar vse je bila posledica nenačrtnega gospodarjenja predvojnih lastnikov. Tako je po vojni čakala nove gospodarje težka naloga, ki pa so jo v letih do združitve dobro opravili. Med re-

letu 1959 je tovarna dobila nove stroje za barvarno, česalnico in čistilnico.

Vse te spremembe so omogočile, da so proizvodnjo iz leta 1946, ko je bila 4 milijone kv. metrov blaga, dvignili do leta 1960 na 10,5 milijona kvadratnih metrov. Pred združitvijo je bilo zaposlenih 1.347 ljudi.

Razvoj podjetja od 1961

Zastavljene naloge, ki so bile podane v osnovnem programu ob spojitvi bivših podjetij Tiskanine in Inteksa, so bile od dneva združitve 1. julija 1961 do danes z delnimi korekturami oziroma odstopanji pod silo razmer, skoraj v celoti izvršene.

Od koncepta združitve istorodnih obratov (predilnic, tkalnic in plemenitilnic) smo morali zaradi pomanjkanja sredstev v celoti odstopiti. Ocenitev daljne rasti in razvoja tekstilne industrije je bila preoptimistično ocenjena. Letom velike konjunktore — tik pred združitvijo — so sledila leta, ko je tekstilna industrija bila postavljena pred nove mnogo težje naloge in v nove težje pogoje gospodarjenja, predvsem zaradi:

— obveznega vključevanja v iz-

kateremu je sledila 1965 gospodarska reforma, ki je stabilizirala gospodarjenje, vendar pa v novih pogojih, in končno sprostitev cen na domačem trgu.

Vsi ti izpremenjeni pogoji poslovanja pa niso odvrnili podjetja, od ostalih osnovno postavljenih programov ob združitvi, ki so v glavnem zapopadeni v naslednjem:

1. samo z združenimi silami lahko zajamčimo perspektivni razvoj obeh podjetij v Kranju,
2. v skladu z boljšo organizacijo, dvigom storilnosti in drugimi ukrepi moramo vplivati na realni dvig osebnih dohodkov,
3. z večjimi finančnimi sredstvi je treba omogočiti hitrejše izvajanje rekonstrukcije, predvsem v smeri avtomatizacije in uvajanja nove tehnologije,
4. pri združitvi posameznih služb in ustanovitvi novih sektorjev (kontrolno-raziskovalni, ekonomsko-organizacijski) je treba upoštevati moderne metode organizacije,

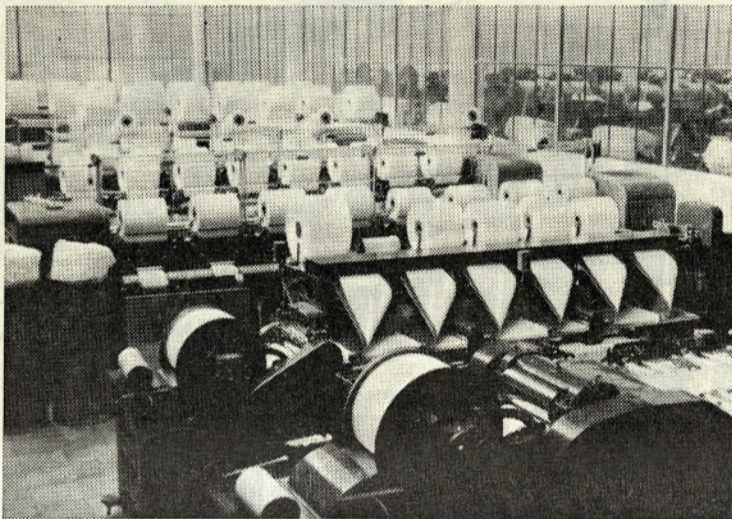
5. izboljšati moramo strukturo tkanin z uvajanjem kvalitetnejšega asortimenta in

6. skrbeti za razvoj družbenega standarda.

Bežen pogled nazaj na prehojeno pot v teh sedmih letih združenega podjetja nam kaže, da smo lahko ponosni na dosednji razvoj podjetja. Kljub določenim težavam, ki so v grobih obrisih na-

prvi del sukančarne, križno navijalni stroj, Rotova pralni stroj, sušilno razpenjalni stroj, ureditev cestišč, ograja ob predilnici II, adaptacija portirnice

1968: 21 predilnih strojev, 2 flajerja, drugi del sukančarne, termosol naprava, smodilni stroj, plinska postaja, 6 mikalnikov, obnovitev šed strehe tkalnice II, klima tkalnice I.

Moderna česalnica v obratu II

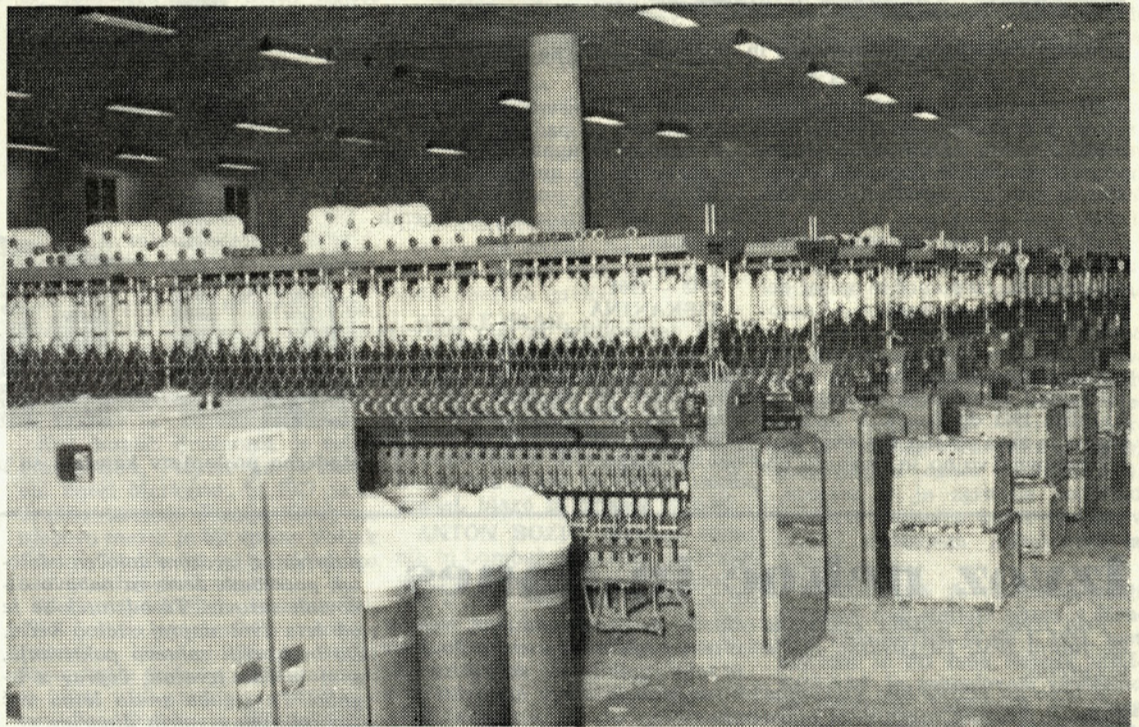
konstrukcijami, novogradnjami in dopolnitvami strojnega parka so bile najvažnejše naslednje:

v letih 1946 do 1949 je bila zgrajena nova predilnica. Leta 1949 so montirali parni kotel in turbino. 1954. leta je bila adaptirana in razširjena tkalnica, hkrati pa je bil preseljen v Inteks tudi obrat Tekstilindusa z Gaštea. V letih 1958 do 1959 je prišlo do rekonstrukcije strojnega parka v predilnici, kar je povečalo njene kapacitete. V

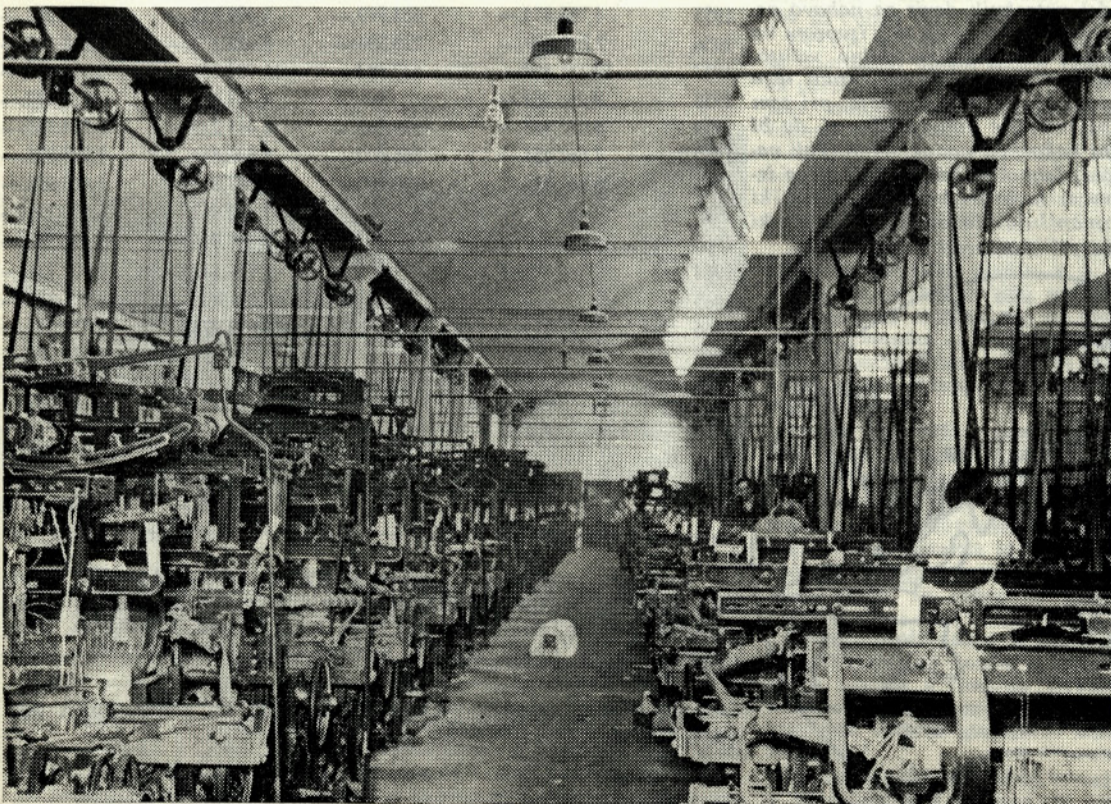
voz in ustvarjanja deviz za pokrivanje osnovnih surovin,

- vedno večjega uvoza tkanin za reprodukcijo in široko potrošnjo,
- novih gospodarskih predpisov, ki so postavljali podjetja v nove položaje, katerim smo se morali prilagoditi,
- nedodelanih in večkrat menjanih deviznih in carinskih predpisov, kateri so oteževali poslovanje,
- vpliva inflacijskega obdobja,

in nova predilnica — danes (obrat I)

Stara predilnica — nekoč (obrat I)

Pogled na staro tkalnico v obratu I

kazane, smo od leta 1962 do konca 1968 porabili za investiranje novih strojnih naprav, za rekonstrukcije in za nove ali obnovljene zgradbe 7 milijard 245 milijonov starih dinarjev, kar da povprečno letno 1 milijardo aktiviranih sredstev.

Cprav smo sodoživljali ves razvoj, ne bo odveč, če si priključimo v spomin, kako je potekal ta razvoj v preteklih letih.

Po letih je bilo nabavljeno in stavljeno v pogon, ter knjigovodsko aktivirano:

1962: 12 raztezalk, 7 flajerjev, 1 snovalo, 251 statev, smodilni stroj, pramenska belilnica, širinska belilnica, širinski pralni stroj, viseči sušilnik, 4 jigrji, široki tiskarski stroj monforzirka, strižni stroj za velveton, zgradba belilnice

1963: parni kotel, turbina, 500 statev

1964: škrobilni stroj, 413 statev, votkovi previjalni stroji, finiše kalandar, pridobitev zemljišča v obratu I, dograditev obrežnega zidu

1965: 100 statev, dograditev drugega dela predilniške zgradbe, ozek tiskarski stroj

1966: 8 raztezalk, križno navijalni stroji, klima naprava predilnice I, širinsko pralni stroj, transformatorji

1971: 3 flajerji, arachna stroj,

Razen navedenih osnovnih investicij je bila nabavljena še vrsta drugih aparatov, dodatnih delov za posamezne stroje (aparat za izdelavo šantunga, elektronski čistilci, odsesalne naprave za predilne stroje, izvršena rekonstrukcija raztezal itd.); nabavljena so bila tudi transportna sredstva in delno smo obnovili vojni park.

In kaj prinaša 1969. leto, Z odklanjanjem ozkih gnil (predvsem merceriziranja), z nadomestitvami izrabljenih strojev z novimi modernimi postrojenji (nadomestitev parilnih kapacitet, pralnih kapacitet, izločitev bobnastih sušilnih strojev), z delno zamenjavo tiskarskih kapacitet, z dodatnimi napravami v gravuri za kvalitetnejšo izdelavo šablon in tiskarskih valjev, z dodatnimi merilnimi in dublirno-navijalnimi kapacitetami in končno z nabavo licenčnega mikro streht stroja oziroma postopka, postavljamo naše plemenitilnice v vrste moderno opremljenih obratov, ki se bodo tako še hitreje in kvalitetneje prilagodili vedno zahtevnejšim pogojem domačega tržišča in izvoza.

Poudariti je treba, da bo rešen tudi eden izmed najvažnejših problemov: pomanjkanje pare v obratu I.

(Dalje na 5. strani)

Bodoči program - medalje za izdelke

(Nadaljevanje s 4. strani)

Vsa ta investicijska dejavnost sloni na konceptu izhodiščnih točk perspektivnega razvoja našega podjetja, ki v grobih obrisih vsebuje naslednje:

- pospešiti razvoj in proizvodnjo preje iz sintetičnih polimerov in polinozičnih vlaken,
- usposobiti tkalnice za izdelavo kvalitetnejšega asortimenta in
- izvršiti nadaljni premik v

asortimentu tkanin, predvsem z uvajanjem nove tehnologije in z uvajanjem visokokvalitetnih apretur.

Pri vsem tem dosedanjem razvoju in doseženih rezultatih ni mo-

cialnim naročilom, ki se v glavnem odražajo: v kvalitetnejših tkaninah, krajših variantah, čistem tisku in barvah, boljših visokokvalitetnih apreturah in številnejšem desenom, se mora prilagoditi tudi proizvodnja.

Ker manjkajo podatki od nastanka podjetja, ni nič manj interesantno, kako se je dvigal indeks proizvodnje od osvoboditve dalje:

Proizvodnja preje je od leta 1946 do 1968 narasla na indeks 150%, proizvodnja gotovih tkanin pa na indeks 285%.

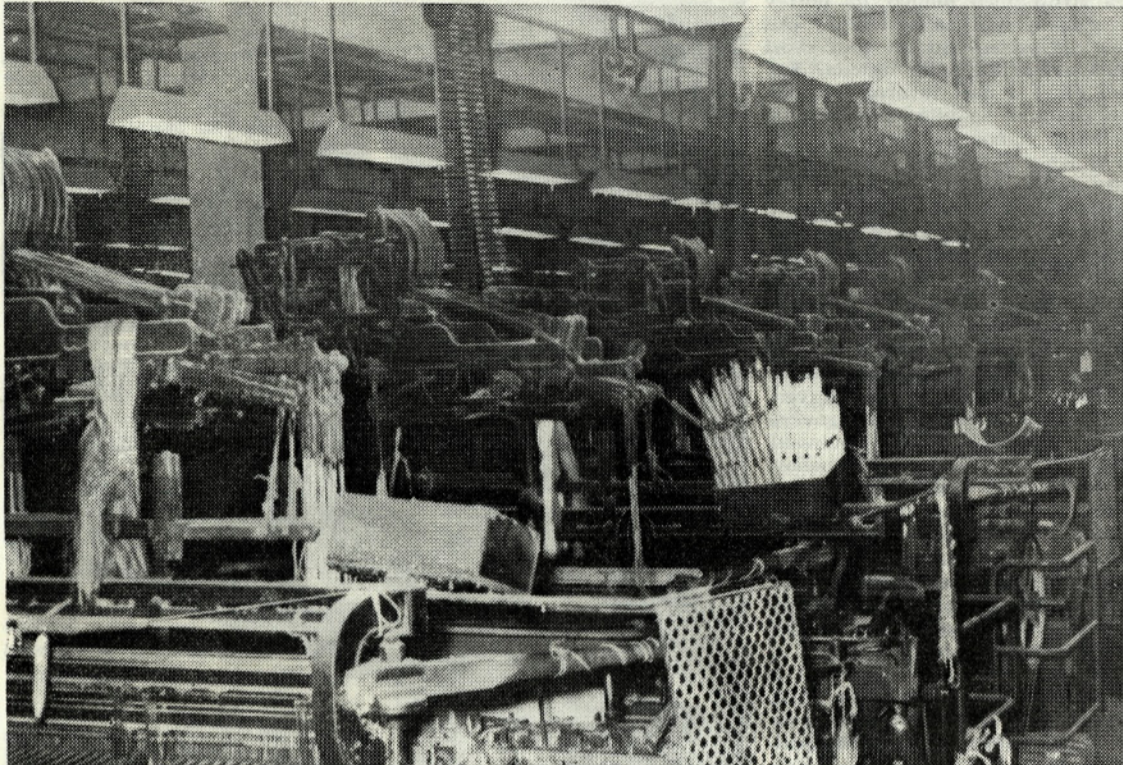
Od leta 1961 do danes smo proizvodnjo preje dvignili na 113,2%, od tega česane preje na 117%, povprečna številka pa se je dvignila za 1%.

Število zatkanih votkov je naraslo na 104,1%, povprečna gostota po votku pa je narasla za 4,7%.

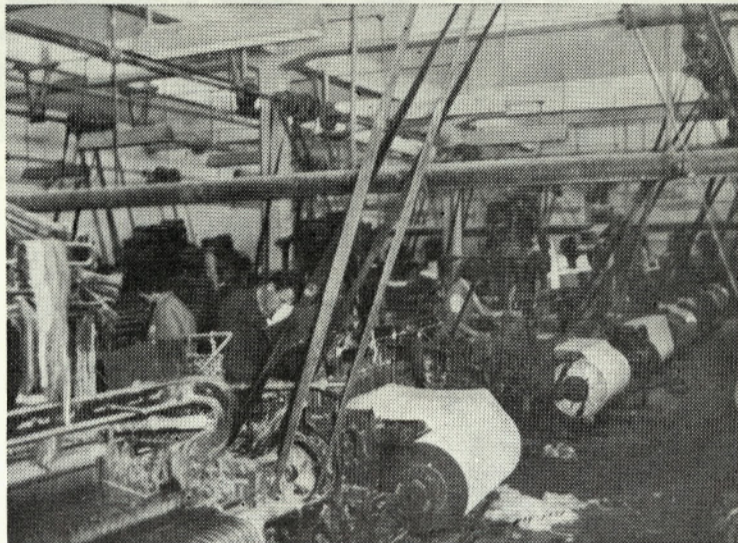
Proizvodnja gotovih tkanin v m² je narasla na 101,7%, povprečna širina tkanin pa je narasla za 6,6 odstotka. V istem obdobju je narasla količina permanentno apretiranih tkanin na 159,5%.

Število zaposlenih se je znižalo za 272 oseb ali za 8%.

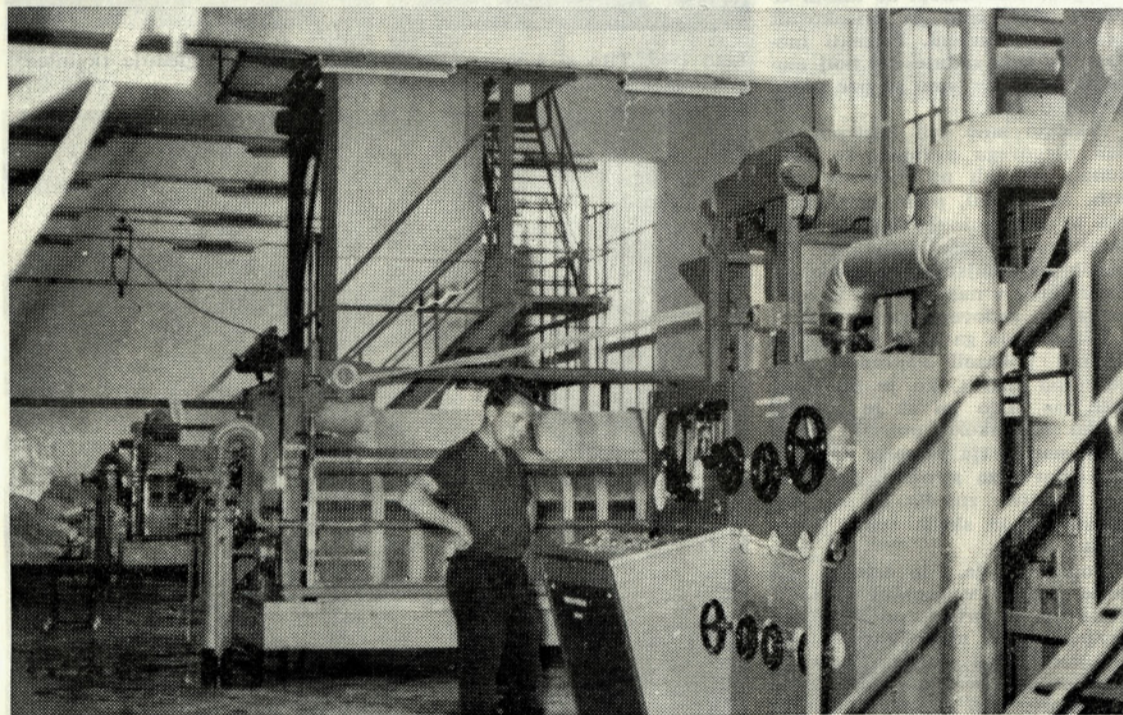
Ves dosednji investicijski razvoj, perspektive za bližnjo prihodnost in preusmeritev proizvodnje so nam lahko (poleg ureditve zunanjih ukrepov, do katerih počasi prihaja) jamstvo, da je naše podjetje na dobri poti in da se načrtno razvijamo, kljub težavam, v katere občasno zaidemo.

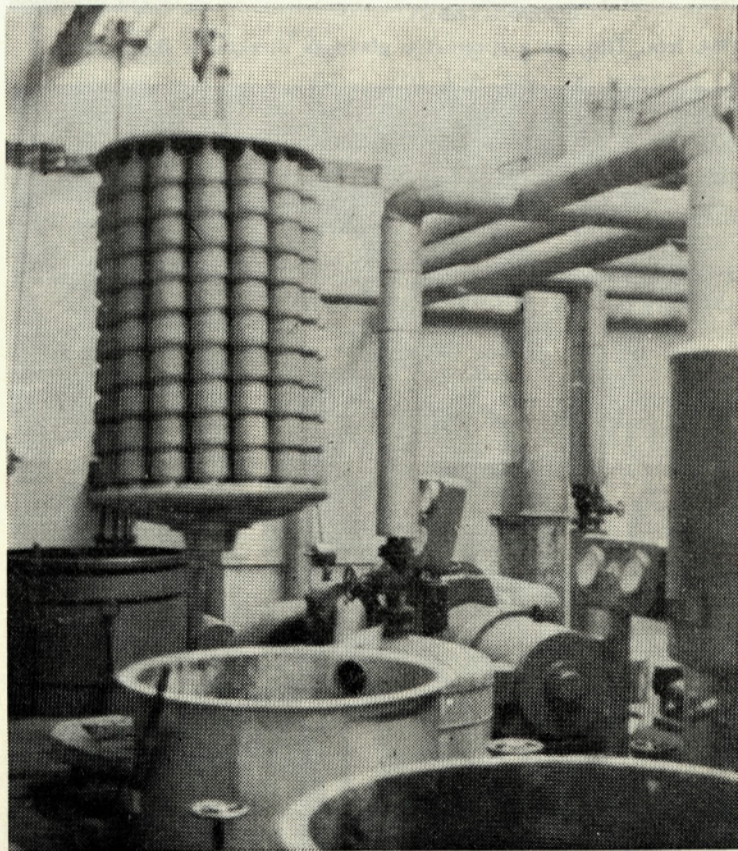
Karo tkalnica v obratu II (za pestrotkane tkanine)

Stara tkalnica v obratu II — gladke statve

Moderna kontinuirana Mamenska bellnica v obratu II

Stroj za barvanje preje v obratu II

Moderen, desetbarvni, široki tiskarski stroj

goče mimo rezultatov raziskovalno-kontrolne službe.

S stalnim spremljanjem novih metod plemenitja in zbiranja zahtev, ki jih postavljata reprodukcija in trgovina, je raziskovalna služba z aplikacijo tehnoloških postopkov na naše pogoje, dosegla zelo dobre rezultate. S podpisom licenčne pogodbe z angleško firmo »Tootal« za visoko plemenitje tkanin, bo omogočeno, da bomo lahko nudili kvalitetne izdelke, predvsem konfeksionarjem, ki so doslej enakovrste tkanine uvažali.

Zasledovaje novitet, in to da smo korakoma sledili žanru, kate-rega diktirajo modni centri Evrope, je dovedlo do tega, da smo tudi časovno ujeli korak tako, da smo lahko istočasno prinašali na trg modne tkanine. Ves ta razvoj in spremembe na področju kreiranja novitet vnaša iz leta v leto v našo proizvodnjo živahno poživet in pestrost, sledeč zahtevam in povpraševanjem krajnih potrošnikov. Hkrati pa moramo na žalost ugotoviti, da del trgovine in konfekcije ne sledi tem korakom.

Zaostrenim pogojem gospodarjenja, posebno po letu 1965, se je moralo prilagoditi tudi naše podjetje. Vedno zahtevnejšim komer-

Medalje za izdelke

V zadnjem desetletju so raziskovalna dela povzročila v tekstilni industriji ogromen napredek v proizvodnji kvalitetnejših tkanin. Tista tekstilna podjetja, ki budno sledijo temu razvoju s pospešenim tempom izdelujejo nove vzorce tkanin, ki imajo večjo uporabno vrednost pri potrošnikih. Posamezne boljše lastnosti teh tkanin so tako privlačne, da se kupci pri obnavljanju svoje garderobe ne odločajo več za klasične tkanine, temveč za nove vrste plemenitejših tkanin.

Pri tem seveda naše podjetje ne zaostaja. Za to so tudi dokaz številna priznanja, ki smo jih dobili na tradicionalnih sejnih MODE v

Ljubljani, ki je vsako leto meseca januarja. Da so naša stremljenja pravilno usmerjena, najbolje dokazujejo rezultati ocenjevanja (po predloženih vzorcih) posebne komisije na omenjenih sejmih v zadnjih letih. Naj omenimo predvsem dosežek v letu 1967 (letos ni bilo ocenjevanja), ko smo prejeli največ odličij od tekstilnih podjetij Jugoslavije — proizvajalcev metražnega blaga in sicer 16 zlatih 3 srebrne in 3 bronaste. (leta 1966 — 3 zlate, 5 srebrnih; 1965 — 4 zlate, 7 srebrnih; leta 1964 — 2 zlate, 4 srebrne, 3 bronaste; 1960 — 7 zlatih, 6 srebrnih, 5 bronastih itd.)

J. J.

Maršal Tito in drugi visoki gostje pri nas

Tito-predsednik SFRJ

Predsednik SFRJ, tovariš Tito je obiskal naše podjetje kar dvakrat, in to leta 1946 in 1964. Se danes se člani prav v pod-

robnosti spomnajo tega izrednega dogodka, na katerega so se pripravljali kar mesec dni. Vsak kotic v tovarni so očistili, vsi

so delali z veliko vneto tudi na strojih, da bi tako pokazali ljubljenu predsedniku, da ga občudujejo, da ga spoštujejo in imajo resnično radi.

Ze štirinajst dni pred prihodom so se začeli pogovori o Titu, in to za stroji, med malico, na poti v službo in tudi na sestankih. »Ali bo res prišel? Bo šel tudi skozi naš obrat? Le kako izgleda? Kaj bo rekel o naši tovarni?« takšna in podobna so bila vprašanja takratnih članov Tiskanine.

Končno so delavci — že nestrpni dočakali Tita. Vsi so mu vzklikali, vsi so se prerivali v njegovo bližino s takšno silo, da so imeli reditelji ves čas dela dovolj. »Če nas ne bi bilo bi Tita enostavno zmečkali od veselja in navdušenja,« je dejal Jože Smid, ki je bil med reditelji.

Tito si je ogledal posamezne obrate, nasmejan in postaven, da so ženske kar žarele, ogovoril je posameznike, jih pohvalil, jim zaželel še več uspehov. Tito je imel tudi krajši govor pred vhom v upravno poslopje, nato pa mu je podjetje priredilo zakusko, predstavniki organizacij pa so mu izročili darila. Mnogi, ki so bili prisotni pravijo, da je bil ta dogodek enkratno doživetje, ki se ne ponavlja.

17. novembra 1964 leta nas je Tito obiskal že drugič. Ta obisk je bil brez dvoma za naše podjetje priznanje, saj ni veliko podjetij, ki se lahko pohvalijo z dvakratnim predsednikovim obiskom

Ceprav smo mnogi do takrat že videli Tita, smo ga pričakovali nestrpni in srečni. Priznati moram, da smo zadnje dni bolj malo naredili, ker smo se pač pogovarjali o Titu.

Posebno smo bili nestrpni na dan njegovega prihoda, ko smo komaj vzdržali na delovnih mestih, razburjeni, polni pričakovanja in nestrpni. Ob 9.42 je Tito stopil na tla našega podjetja. Po dolgih osemnajstih letih smo ga imeli zopet v naši sredini, nasmejanega in zadovoljnega.

Peljali smo ga skozi obrate, da bi mu pokazali napredek podjetja od takrat, ko je bil prvič pri nas, Tito pa si je ogledal vsako malenkost, pohvalil naše delo, sem in tja pa se je nasmehnil delavki za strojem, da se je za trenutek zmedla in sklonila glavo, da bi skrila svojo ganjenost.

Posebej si je Tito ogledal tudi naše izdelke v vzorčni sobi. V roke mu je prišlo tudi blago za srajce »wash and wear«, ki se ne mečka med pranjem, pa se je Tito pošalil, in rekel svoji soprogi: »Zašto nisi ti meni nabavila ovakve?« »Prije dve godine dana, takve još nisu postojale!« mu je odgovorila, nakar smo se vsi zasmejali.

Na žalost je moral Tito naprej. Ob odhodu so se zbrali člani kolektiva pred poslopjem plemenitilnice, mu vzklikali in ga nasmejani pozdravljali.

1964. leta. Tito gre v spremstvu glavnega direktorja skozi obrat I

Gospa Suheta Kripalani v belilnici

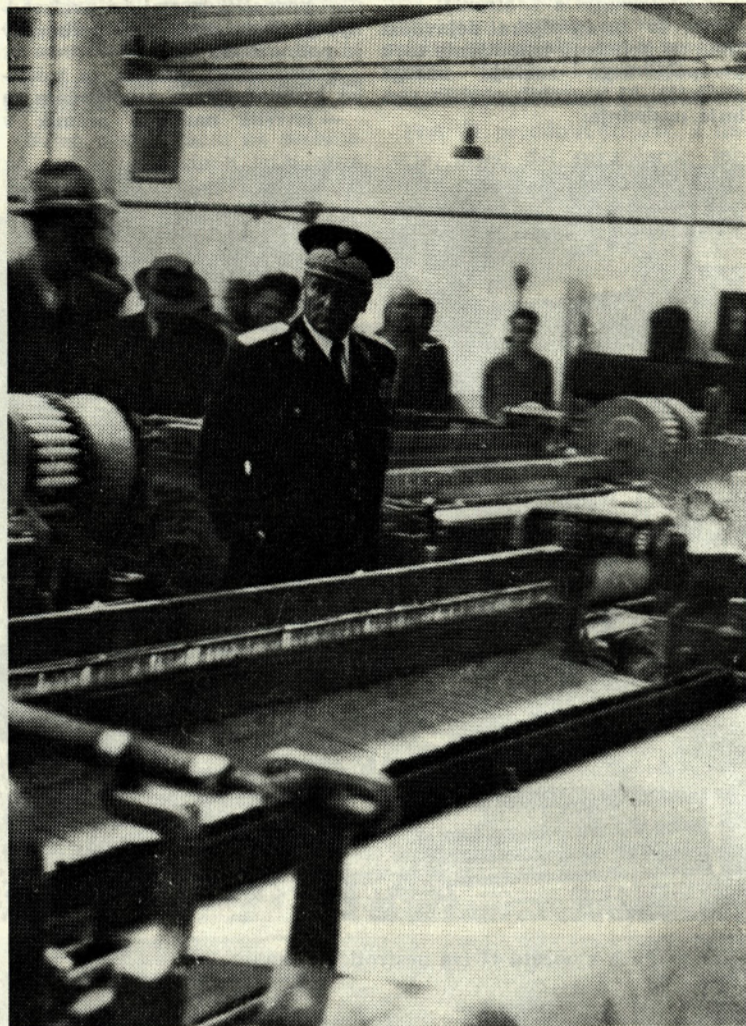
19. julija 1962. leta je obiskala naše podjetje gospa Suheta Kripalani, minister za delo in razvoj vaških skupnosti zvezne indijske države Utar Pradeš.

Gospa Kripalani si je ogledala predilnico in plemenitilnico v obratu I nakar se je pogovarjala s predstavniki podjetja in komune. Prav posebno jo je zanimalo naše delavsko samoupravljanje o

katerem je postavila v razgovoru več vprašanj. Na kraju razgovora je gospa Kripalani dejala: »Delo ki ga opravljate je izrednega pomena ne le za vas, ampak tudi za številne druge narode, ki bodo morali iti podobno pot. Vaši uspehi jim bodo dali dragocenega izkustva na taki poti do gospodarske neodvisnosti in lepšega življenja.«

Gospod Luis Corlovan, generalni sekretar čilske partije

Leta 1946. Tito si v spremstvu Franca Leskoška ogleduje tkalnico

1964. leta. Tito s soprogo Jovanko v vzorčni sobi

In še ostali obiski

Ce smo imeli pred letom 1960 malo obiskov, pa se je to bistveno spremenilo kasneje, ko so prihajali v podjetje republiški in zvezni funkcionarji, razne sindikalne in partijske delegacije iz tujih držav, predstavniki pobratenih mest, ministri in drugi vladni predstavniki tujih držav itd.

Tako so si ogledali naše podjetje:

14. decembra 1962. leta — Vida Tomšič, predsednik Ljudske skupščine SR Slovenije

14. aprila 1962. leta — Vinko Hafnar, državni podsekretar za industrijo,

sredi oktobra 1962. leta — italijanska sindikalna organizacija,

25. aprila 1961. leta — Janko Rudolf, sekretar ZK OKS,

22. maja 1963. leta — Janko Smole, predsednik izvršnega sveta SR Slovenije,

28. novembra 1963. leta — Vinko Hafnar, državni podsekretar za industrijo, ko je odkril spomenik padlim iz NOV v obratu I,

15. septembra 1964. leta — Viktor Avbelj, podpredsednik IS SR Slovenije in Janko Smole, podpredsednik IS SR Slovenije

9. novembra 1965. leta — Janko Smole, predsednik IS SR Slovenije

sredi maja 1967. leta — indonezijski veleposlanik (za Jugoslavijo),

sredi oktobra 1967. leta — Mr. Cyril Marshall, minister za delo in delovne odnose pri britanski ambasadi v Grčiji,

decembra 1967. leta — senator čilskega parlamenta in generalni sekretar čilske partije — Luis Corlovan,

meseca maja 1968. leta — Marjan Rožič, sekretar Zveze sindikatov Jugoslavije,

9. julija 1968. leta — Leopold Krese, predsednik gospodarske zbornice SR Slovenije.

Delavsko samoupravljanje 1950-1968

Prvi delavski svet je bil v Tiskanini izvoljen 5. 7. 1950 in je imel 95 članov, v Inteksu pa je bil izvoljen 30. 8. 1950, imel pa je 43 članov.

Razumljivo je, da so bili začetki delavskega samoupravljanja skromni, saj so bili delavski sveti nekaj povsem novega v naši družbeni ureditvi, torej brez prakse in izkušenj. Zaradi tega je traktatno delo samoupravljalcev obsegalo (po zapisnikih) predvsem obravnave planov in proizvodnih problemov, pač tisto, kar so preprosti ljudje poznali in o čemer so bili sposobni odločiti.

Postopoma so se sposobnosti članov DS širile (izvedeni so bili razni izobraževalni seminarji za člane organov delavskega samoupravljanja), večal pa se je tudi njihov interes za upravljanje, ker so pač spoznali velike prednosti in možnosti tega sistema upravljanja. Članj DS in UO so se vse bolj poglobljali v razmere in probleme delovne organizacije in vedno bolj so spoznavali odgovornost in pomembnost svojih odločitev, svojega glasovanja in sklepanja. Spoznanje, da odločajo po lastnem prudarku, zavestno in svobodno, spoznanje, da so za svoje odločitve polno odgovorni pred kolektivom

— vse to jih je primoralo, da so se poglobljali v vse važnejše predloge, da so jih dobro proučili in končno sprejeli kar najboljši sklep.

Iz leta v leto se je širilo področje dela DS, ki danes rešuje prav vsa vprašanja, od proizvodnih, finančnih in ekonomskih do kadrovskih, socialnih itd.

V teh 18 letih je šlo na stotine članov kolektiva skozi organe delavskega samoupravljanja. Vsi ti ljudje so se mnogo naučili in marsikaj spoznali, kar jim koristi na delovnem mestu ali pa kot članom ODS oziroma raznih komisij.

Srečo Teran, predsednik prvega DS v Tiskanini

Glede na vse to lahko trdimo, da gremo po tisti poti delavskega samoupravljanja, ko bo sleherni proizvajalec postal tudi resnični in zavestni upravljalcec.

Ce govorimo o delu DS in UO moram poudariti, da gre tudi družbeno-političnim organizacijam zahvala za uspešno delo, saj so vseskozi spremljale delo teh organov in pomagale reševati pomembnejša vprašanja in probleme. Se prav posebno velja to za priprave na vsakoletne volitve v delavske svete, kjer je prav sindikalna podružnica storila vse, da so bili pravočasno izvedeni masovni sestanki po ekonomskih enotah, kjer so člani kolektiva pretresli in potrdili predlagane kandidate za bodoče člane CDS, ODS in UO.

Da bo razvoj delavskih svetov bolj razumljiv, je treba povedati, da smo imeli do leta 1960 en sam delavski svet. Leta 1960 so bile osnovane ekonomske enote z namenom, da bi le-te same odločale o delitvi tistega dela čistega dohodka, ki je namenjen za osebne dohodke. Ta del denarja, pa je odvisen od obsega proizvodnje, asortimenta, kvalitete in ekonomičnosti poslovanja. Tako bi EE oziroma proizvajalci sami neposredno vplivali na bolj ekonomično in kvalitetno proizvodnjo v svoji enoti in končno tudi v podjetju. Za uspešno delo v EE pa so zato postali nujna potreba obratni delavski sveti. Zato je leta 1960 DS sprejel sklep, da se ustanovijo po samesnih EE obratni aktivji, že naslednjega leta pa so bili izvoljeni prvi obratni delavski sveti.

Obratni delavski sveti

Tako se je delavsko samoupravljanje razširilo na takoimenovane ekonomske enote, kar je zajelo velik del neposrednih proizvajalcev. Leti so poslej imeli neposredno kon-

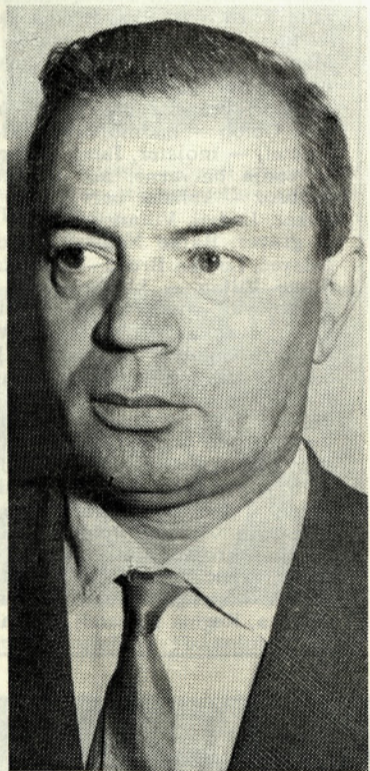

Prvi delavski svet v Tiskanini (v sredini predsednik — Srečo Teran)

takt s člani obratnih DS, pa so zato lahko bolj konkretno in smiselno odločali o potrebah svoje ekonomske enote in tudi podjetja. Ob takih pogojih in široki demokratičnosti pri samoupravljanju so se neposredni proizvajalci lahko hitreje razvijali tudi v upravljalce, in to v pravem pomenu besede.

ODS so se izkazali kot izredno smiselna in uspešna oblika delavskega samoupravljanja.

Po združitvi obeh podjetij, se je ta oblika DS obdržala, pa imamo sedaj naslednje ekonomske enote oziroma ODS: predilnica I in II, tkalnica I in II, plemenilnica (nadaljevanje na 8. str.)

Miran Novak, predsednik prvega UO v Inteksu

Slavnostna seja CDS leta 1965, ko smo praznovali 1. maj

Predsedniki dosedanjih delavskih svetov

TISKANINA

Predsednik prvega — neuradnega — delavskega sveta je bil Viktor KAMPARE. Ko so bili prvi delavski sveti predpisani z zakonom, je bil za predsednika izvoljen Srečo Teran. Tovariš Teran je tedaj tudi prevzel ključje podjetja, kar je pomenilo, da prehaja podjetje v upravljanje delovnih ljudi.

Tovarišu Teranu so, ko predsedniki delavskega sveta sledili naslednji tovariši:

Franc Istenič (1953 — 1954)
Viktor Kampare (1954 — 1956)
Marija Strajnar (1956 — 1957)
Ivan Mauser (1957 — 1960)
Janez Božičević (1960 — 1964).
Tovariš Božičević je bil tako tudi prvi predsednik centralnega delavskega sveta združenega podjetja.

INTEKS

Tudi v tovarni Inteks je bilo podobno, kot v Tiskanini. Predsednik prvega neuradnega delavskega sveta je bil Gojko Vidic, predsednik uradnega DS pa Pavle Draksler, mojster tkalnice. V In-

teksu je torej prevzel ključje podjetja tov. Draksler.

Njemu so, kot predsedniki delavskih svetov sledili:

Stane Matelič (1952 — 1953)
Anton Rakovec (1953 — 1954)
Pavel Draksler (1954 — 1956)
Anton Rakovec (1956 — 1958)
Anton Hribar (1958 — 1959)
Franc Hribar (1959 — 1960)
Franc Križaj (1960 — 1961),
torej do združitve obeh podjetij.

TEKSTILINDUS

Ker je bila združitev 1. julija 1961. leta, torej po izvedenih volitvah samoupravnih organov, sta centralna delavska sveta obeh podjetij sprejela sklep, naj bo centralni delavski svet združenega podjetja sestavljen kar iz članov obeh centralnih svetov Tiskanine in Inteksa. Novi DS je imel zato 85 članov, njegov prvi predsednik pa je postal Janez Božičević.

Tovarišu Božičeviću, ki je bil predsednik CDS od 1961 do 1964. leta, so sledili:

Franc Krmelj (1964 — 1967)
Zlata Humer (1967 — 1968)
Boris Soklič (1968 naprej).

Predsedniki dosedanjih UO

TISKANINA

Za prvega predsednika UO je bil izvoljen tovariš Viktor Kampare (1951 — 1953), sledili pa so mu:

Franc Reš (1953 — 1956)
Mirko Nadižovec (1956 — 1957)
Marija Strajnar (1957 — 1959)
Franc Krmelj (1959 — 1961)

INTEKS

Predsednik prvega UO je bil Miran Novak, in to od 1951 — 1952. Njemu pa so sledili:

Lado Ambrožič (1952 — 1954)
Srečo Teran (1954 — 1956)
Gojko Vidovič (1956 — 1958)
Janko Pegam (1958 — 1960)
Janko Zupan (1960 — 1961)

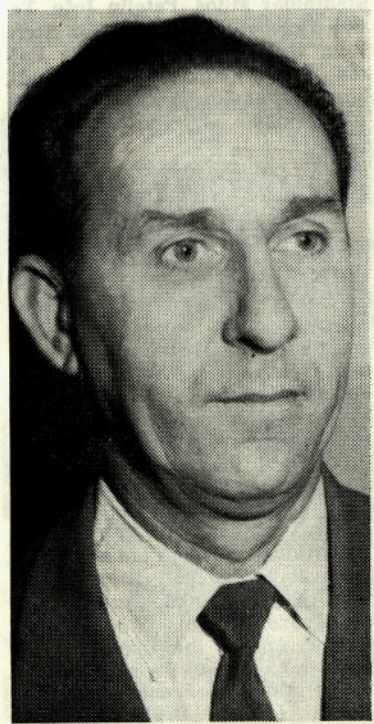
TEKSTILINDUS

V združenem podjetju je bil prvi predsednik Peter Tulipan, in sicer od 1961 — 1963. leta. Za njim so bili predsedniki upravnega odbora naslednji:

Zvone Cerne (1963 — 1965)
Anton Rakovec (1965 — 1966)
Srečo Teran (1966 — 1968)
Stojan Pečnik (1968 naprej).

Pavel Draksler, predsednik prvega DS v Inteksu

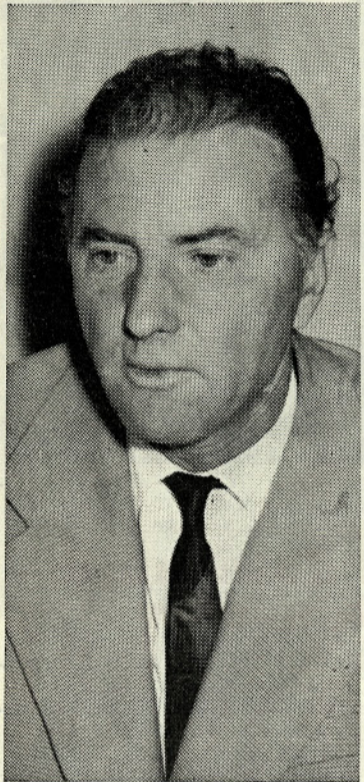

Viktor Kampare, predsednik prvega UO v Tiskanini

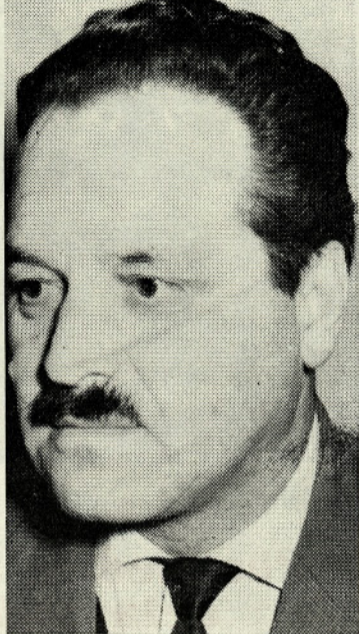
Delavsko samoupravljanje 1950-1968

(Nadaljevanje s 7. strani)
tilnica I in II, vzdrževalni obrat, uprava, gravura in termocentrala. Jakost ODS je odvisna od števila zaposlenih v EE. Trenutno imajo ODS naslednje število članov:

predilnica I — 16, predilnica II — 15, tkalnica I — 31, tkalnica II — 24, plemenitilnica I — 19, plemenitilnica II — 13, vzdrževalni obrat — 17, uprava — 17, gravura — 11 in termocentrala — 11.

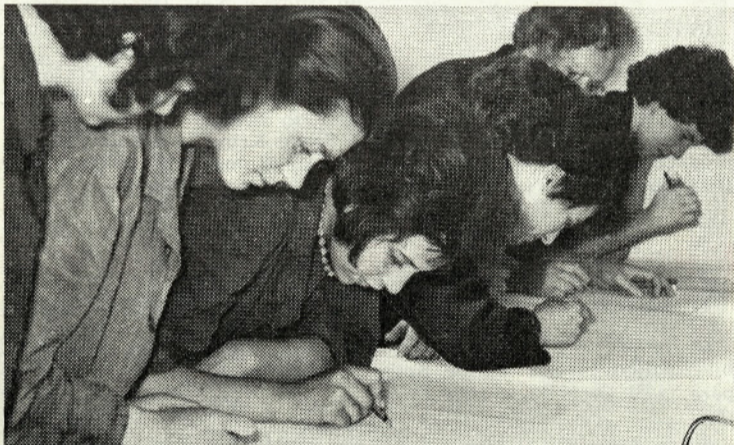
Stojan Pečnik, sedanji predsednik UO

Boris Soklič, sedanji predsednik CDS

pisov (Statut, HTV pravilnik, pravilnik za delovna razmerja, pravilnik o delitvi dohodka in osebnih dohodkov), planov proizvodnje in gospodarjenju nasploh.

Da so vsi samoupravni akti pripravljeni pravočasno, skrbi UO podjetja. Pripravijo jih strokovne službe in ustrezne komisije pri CDS in UO. Te predloge obravnavajo člani na sestankih, družbeno rečem, da so vsa vprašanja, ki so politične organizacije, ODS in končno jih potrdi še CDS. Tako lahko po ustavi in zakonskih predpisih dana podjetju v samostojno odločanje — urejena pravočasno in

Med volitvami v samoupravne organe

Seja upravnega odbora leta 1967

ustrezno za naše podjetje. Pri tem je treba poudariti, da skrbje samoupravni organi, da se sprejete samoupravne predpise in zakonitosti vsestransko in pravilno izpolnjuje. Očitno torej je, da smo z dosežanimi rezultati organov delavskega samoupravljanja v našem

podjetju lahko zadovoljni, vendar to še ne pomeni, da smo v tem sistemu upravljanja dosegli vse, kar se doseči da.

Centralni DS UO in ODS skrbe, da so pravilniki ...

Ze nekaj let posvečajo organi delavskega samoupravljanja posebno skrb izdelavi internih pred-

Člani prvega DS v Tiskanini

Prvi delavski svet je bil izvoljen 5. septembra 1950. leta.

Francka Kalan — brigadirka, Kati Carman — predica, Anton Ižanc — delavec, Marija Iskra — predelavka, Miroslav Štros — obratovodja, Hugo Vesely — pomočnik obratovodje, Marjan Strniša — nadmojster, Avgust Karlin — mojster, Franc Zura — delavec, Marija Jarc — brigadirka, Marija Babnik — tkalka, Jernej Bergant — nadmojster, Maks Blažič — mojster, Anica Zamida — predica, Justin Bevk — delavec, Maks Gabrijelčič — mikalec, Lucija Nemeč — navijalka, Francka Vogrinčič — navijalka, Pepca Renko — tkalka, Kristina Luks — tkalka, Justina Strnad — tkalka, Antonija Hočevar — tkalka, Milka Rukli — pregledovalka blaga, Francka Robida — vezalka, Matilda Vidic — tkalka, Ivan Kumše — mojster, Pavla Križnar — tkalka, Hilda Jerman — tkalka, Angela Rijavec — tkalka, Pavla Mravlje — tkalka, Ljudmila Stirn — tkalka, Regina Benedik — tkalka, Lucija Polajnar — tkalka, Ljudmila Jagodic — tkalka, Marija Papov — tkalka, Martina Fajfar — tkalka, Ivana Ster — tkalka, Stane Engelman nadmojster, Fanči Knez — uslužbenka, Franc Hajdukovič — nadmojster, Franc Zagoričnik — mojster, Ivan Oman — mojster, Jože Golob — nadmojster, Viktor Kompare — obratovodja, Jože Zaletelj — mojster, Janez Hafnar — nadmojster, inž. Zvezda Pirc — vodja barvarne, inž. Seliškar Stane — obratovodja, Anton Ambrož — kuhalec barv, Albin Košir — mojster, Franc Cadež — tiskar, Ludvik Vilfan — tiskar, Ivan Mauser — graver, Ivan Proj — graver, Rajko Nadižar — vodja gravure, Franc Osterman — delavec, Lojzka Brovč — delavka, Miloš Štampihar — uslužbenec, Stane Vilfan — ključavničar, Polde Tepina — mojster, Milan Stanojevič — tiskar, Ciril Kavčič — ključavničar, Franc Stare — mizar, Ivanka Cernivec — snovalka, Marija Ajdešček — tkalka, Marinka Golob — tkalka, Jože Kalan — tkalec, Franc Dolinar — barvar, Anton Ravnikar — vlagalec, Franc Hafnar — mojster, Jože Švigelj — delavec, Drago Aleksič — tkalec, Jože Fajfar — delavec, Jože Stanovnik — mojster, Srečko Teran — obratovodja, Rudi Kodrič — nadmojster, Janko Pegam — ključavničarski mojster, Martina Šilar — tkalka, Jože Brezec — uslužbenec, Milan Ovin — tehnični vodja, Anton Virnik — računovodja, Anton Eržen — pomočnik obratovodje, Cilka Roš — uslužbenka, Viktor Osterman — strojni tehnik, Ciril Pavlin — ključavničar, Valentin Škulj — krojač, Andrej Knific — mojster, Miro Bajželj — električar, Franc Berčič — mizar, Stane Papler — ključavničar, Franc Soršek — strugar, Danilo Škrbinc — delavec, Milka Florjančič — delavka, Regina Kunstelj — tkalka, Ana Drganc — tkalka.

Prvi CDS združenega podjetja

I. redna seja — izvolitev Centralnega delavskega sveta »Tekstil-indus« (združitev) dne 24. 7. 1961

Božičević Janez — predsednik, Matelič Stane, Znidaršič Ivan, Hribar Franc, Kralj Marija, Zibert Pavel, Martelanc Lado, Nadižovec Mirko, Nadižovec Zdravko, Oman Ivan, Engelman Stane, Lukančič Ivan, Trdina Ivan, Markuta Franc, Suhadolnik Marjan, Vidic Darjo, Krivec Ana, Kosmač Jože, Bider Anton, Buda Vika, Stirn Alojz, Zorman Stefan, Pernuš Ana, Jagodic Cilka, Perš Ivana, Čelešnik Marjeta, Stare Ivana, Ažman Marija, Jerše Rozalija, Lavtar Malči, Zupanc Francka, Draksler Pavel, Bogataj Franc, Posedi Marjan, Oman Pavel, Traven Ivan, Cerar Francka, Likar Fani, Skofic Franc, Polak Ema, Tomc Vida, Rakovec Anton, Petrovič Stefan, Uršič Marija, Krajinik Vinko, Rozman Ivan, Kalan Helena, Stare Ivana, Križnar Ivana, Ing. Pogačnik Mirko, Virant Slavko, Jekovec Peter, Škrab Franc, Jereb Kati, Draksler Jožica, Uršič Alenka, Kokalj Franc, Nadižovec Rezka, Plut Anton, Božič Polde, Križaj Franc, Zupanc Albin, Pernar Stane, Hafner Ferdo, Ing. Grošelj Tone, Srabčan Jože, Markelj Stane, Zorc Karol, Kepic Ivan, Mede Franc, Žontar Franc, Vraničar Janez, Dolenc Marjan, Štampihar Miloš, Petelin Jože, Testen Helena, Strniša Marjan, Štefe Jože, Bevk Justin, Zupančič Lojzka, Pavlin Roza, Veselič Rudi, Letnar Francka, Miklus Lea
85 članov

Sedanji CDS podjetja

CDS izvoljen dne 24. 4. 1968:

Blaznik Jože, Vidmar Ivana, Karlin Avgust, Skubic Alojz, Slavvič Miroslav, Hribar Franc, Urbančič Anton, Brezec Ivanka, Hudovernik Mato, Veternik Anica, Hribar Andrej, Šostarič Milan, Pisovec Dragica, Soklič Boris — predsednik, Jesenovec Vinko, Ažman Marija, Vojičič Radko, Knez Anton, Belančič Jure, Kodrič Franc, Jerman Rok, Pucelj Vida, Valentinčič Saša, Planinc Miha, Hočevar Ivo, Vegelj Jože, Traven Ivan, Kepic Ivana, Smrekar Tone, Zvokelj Milan, Skofic Franc, Kavčič Anton, ing. Završnik Tomaž, ing. Černe Zvonka, Kuralt Franc, Markuta Franc, Kert Jože, Frelj Mirko, Draksler Janez, Oman Ančka, Petelin Jože, ing. Seliškar Stane, Valjavec Slavka, Vukašinovič Vid, Čadež Franc,

Na skupni seji CDS Inteksa in Tiskanine v času priprav za združitev

Družbeno-politične organizacije

NOV

V predvojnem času so bili nekateri delavci Inteksa in Tiskanine vključeni v takratne delavske organizacije. Obstajale so tri, in to: Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije — »rdeči«, Jugoslovanska strokovna zveza — »beli« in Narodna strokovna zveza — »modri«. Leta 1936 je bil v Kranju osnovan tudi komite komunistične partije, njegov prvi sekretar pa delavec iz Jugobrunne — Rudi Papež. Med komunisti v Jugobrunni je bila tudi narodni heroj Rezka Dragarjeva.

Komunisti in ostali napredni delavci Kranja so leta 1936 organizirali veliko tekstilno stavko (od 20. 8. do 16. 9.), ki jim ni prinesla večjih koristi naredila pa jih je kot proletarce politično zrele, kar je bila pomembna osnova za težke čase NOV, ki so sledili.

NOV se je udeležilo precej de-

lavcev iz obeh tovarn, pa tudi tisti, ki so ostali na delu, so večji del pomagali partizanom. Od udeležencev NOV jih je 101 padlo v boju, mnogi pa še delajo v sedanjem Tekstilindusu ali pa so bili upokojeni. Med še zaposlenimi je tudi edini spomeničar v našem podjetju Karl Rozman, ki je zapisan v obratu II.

V povojnem času, ko se je pričela obnova porušene domovine, so bili komunisti tisti, ki so dali vzgled drugim. Tudi sindikalna organizacija je postajala iz dneva v dan močnejša in pomembnejša; njej gre zasluga, da so delavci postopoma z udarniškim in prostovoljnim delom obnovili tovarno, da je lahko normalno stekla proizvodnja. V prvih povojnih letih je bila zelo aktivna tudi mladinska organizacija, ki je z udarniškim delom in zbiralnimi akcijami odpadnega materiala dodala svoj delež k obnovi tovarne.

V času Imformbiroja so komunisti in ostali delavci v Tiskanini in Inteksu dali vso podporo Titu in KP Jugoslavije.

V kasnejših letih sta KP in sindikat pomagala formirati delavsko samoupravljanje v podjetju, ter skrbela, da se je ta sistem lahko pravilno in učinkovito razvijal naprej.

Skupno z organi samoupravljanja so družbeno politične organizacije vsa leta skrbele za smotern razvoj podjetja, za delovnega človeka in za njegovo preobrazbo iz proizvajalca v upravljalca. Skrb za delovnega človeka, za njegove boljše delovne in življenjske pogoje je bila ena glavnih postavk dela teh organizacij.

Po združitvi obeh podjetij je bilo čutiti še tesnejše sodelovanje med organi delavskega samoupravljanja in organizacijami, saj so skupno reševali vsa važnejša vprašanja proizvodnje, nagrajevanja, družbenega standarda itd.

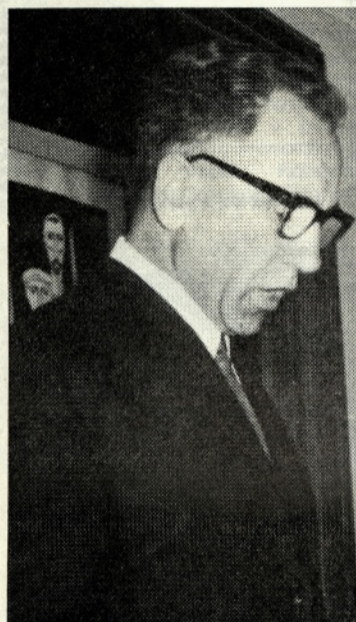
Se prav posebno aktivna pa je postala organizacija Zveze komunistov v našem podjetju po reor-

ganizaciji ZKJ; njeno delo je danes bolj konkretno in učinkovito in vse kaže, da bodo zopet komunisti tisti, ki bodo odpravili marsikatero nepravilnost v podjetju, ki je doslej zavirala njegov hitrej-

ši razvoj in napredek. V tem stremljenju jim stoji ob strani tudi sindikalna organizacija, ki se vedno bolj uveljavlja kot masovna politična sila delovnih ljudi v našem podjetju.

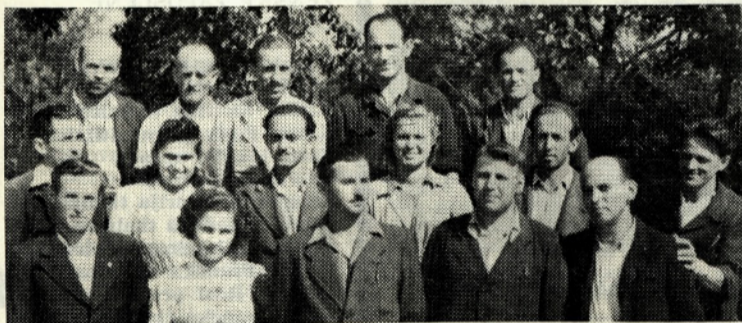
Politični aktiv leta 1967. Politični aktiv skličejo družbeno politične organizacije, kadar gre za pomembne zadeve

France Istenič, sedanji predsednik sindikalne organizacije podjetja Tekstilindus

Korl Rozman, edini spomeničar v podjetju

Člani enega prvih sindikalnih odborov v nekdanji Tiskanini

Spomenik na Trgu revolucije v Kranju v spomin na veliko tekstilno stavko 1936. leta

Ivan Mauser, sedanji sekretar organizacije ZK v Tekstilindusu

V Jugobrunni, med veliko tekstilno stavko v Kranju

57 imen je vklesanih v podstavek spomenika padlim v obratu I

42 imen je vklesanih v podstavek spomenika padlim v obratu II

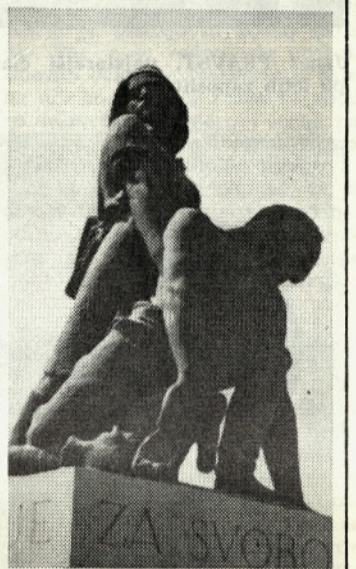
Bili ste člani našega podjetja do trenutka, ko vas je ljubezen do domovine poklicala v boj za svobodo in neodvisnost naših narodov.

Hrabro in ponosno ste se borili za nas svoje brate in sestre, hrabro in brez pomisleka ste dali svoja življenja za vse lepo, kar danes imamo. Ponosni smo na vas, hkrati pa žalostni, ker vas danes ni med nami.

Med grmi na kamnu so vklesana vaša imena. Tam bodo stala, ko nas več ne bo in vedno se bodo na njih ustavljale oči članov kolektiva, iz leta v leto, iz roda v rod. In vedno in vsakemu bodo šle do srca besede, ki so vklesane poleg vaših imen:

Ponosen v svobodi je delavski rod.

Naša smrt ni zgolj spomin. Življenje, ki tu zdaj kipi, se poji iz naših korenin.

Milan BAJCAR, Rudolf BENEDICIC, Albin BENEDICIC, Janez BESTER, Miha BOGATAJ, Jože DODIC, Anton GUCEK, Gregor JELENC, Stanislava JELENC, Jože KALAN, Ivan KOVACIC, Franc KRIZNAR, Vladimir KUNSTELJ, Karel MARJESIC, Jakob MOZINA, Ivan OGRIZEK, Janez OSELJ, Franc PINTAR, Jože Radmelič, Ivan SENK, Pavla TISLER, Alojz VRSNJAK, Peter ZUPAN, Ivan FILIPOVIC, Alojz HROVAT, Marjan JELENC, Rok JERMAN, Andrej KMET, Ivan KOVACIC, Drago KRT, Milka KURAT, Andrej MIKLAVCIC, Karel NOVAK, Valentin OPRESNIK, Marija OSELJ, Jože PRAVST, Anton RETELJ, Franc STEMPIHAR, Albert VIDIC, Ivan LIKOZAR, Janez ZLATE, Anton ZEROVNIK.

Naši veterani

ke, predvsem njim zahvala in vse priznanje kolektiva v tem svečanem trenutku, ko podjetje praznuje svojo 40-letnico.

P. G.

Janez PRAVST, najstarejši član po letih zaposlitve

Veteran je zaslužen starejši delavec — tako stoji v pravopisu, vendar je veteram še mnogo več: to je borec in junak dela, vzdržljiv in nesebičen človek. Le tak človek je sposoben zdržati vso delovno dobo v enem podjetju, čeprav bi pogosto lahko šel drugam — na lažje in boljše plačano delo. Taki so pravi veterani, in, ni jih več veliko v našem podjetju, saj so šli večinoma že v pokoj.

Ko letos praznujemo 40. obletnico podjetja, je prav, da tudi tem junakom posvetimo prostorček v tej slavnostni številki. Če smo nenamerno koga izpustili, ga prosimo, da nam to oprost.

Kot prvega in po letih zaposlitve najstarejšega člana moramo omeniti Janeza Pravsta, ki tudi sam praznuje 40. obletnico svojega dela v našem podjetju. To je izreden jubilej, hkrati pa je edini član v podjetju, ki je v njem od prvih početkov. Kot 15-letni fant se je zaposlil v takratnem Inteksu, preživel je težke delovne pogoje, ponižanje in izkoriščanje od predvojnih lastnikov in se z vsem srcem vključil v povojno obnovo naše domovine. Kot mojster dela danes v predilnici II in pravi, da

Pravst. Na žalost nismo mogli objaviti slike Mihe Vidmarja, ker je tako želel.

Nič manjše priznanje za svojo zvestobo do podjetja zaslužijo veterani med ženami, ki so zaposlene nad 30 let v našem podjetju. Posebno velja to za ženske, ki delajo v proizvodnji v treh izmenah, ker tako delo zahteva izreden fizični in duševni napor, ker tako delo nenormalno hitro izčrpa njihove življenjske moči. Te žene so pravi heroji dela in težko se jim bomo vsaj delno oddolžili za njihov doprinos podjetju, za njihovo zvestobo in požrtvovalnost v vseh teh dolgih in marsikdaj težkih letih. Kot prvo, kar je mogoče narediti zanje je, da ne bi več delale v treh izmenah da bi se tako vsaj na jesen svojega življenja malo oddahnile.

(Zaradi omejenega prostora smo objavili samo tri na sliki in zato prosimo ostale, naj nam to ne zamerijo). Predvsem veterankam in veteranom veljajo naše čestit-

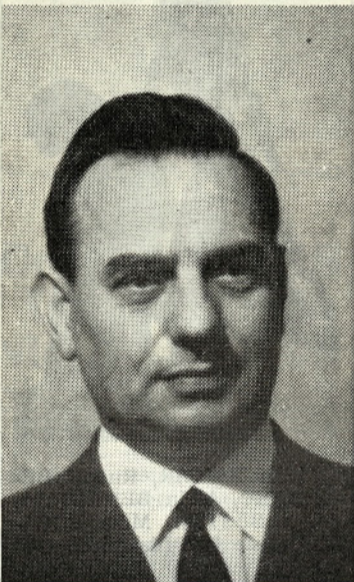
*
* ISKRENE
* ČESTITKE
* VSEM
* VETERANOM
*
*
* uredništvo
*
*
* *****

Franc DOLENC, mojster

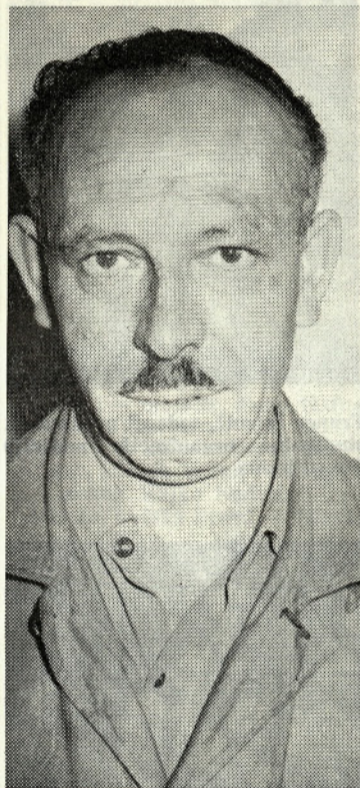
Rozalija NOVAK

Anton KRIZNAR, mojster

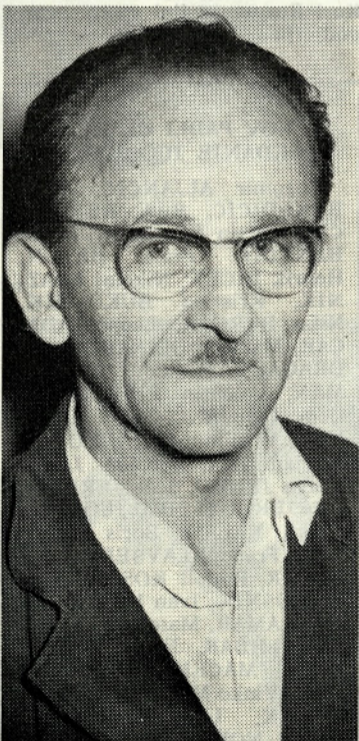
Alojz KRISTANC, mojster

Alojz Florjančič, mojster

Angela ŠKAPIN

Ivan BOGATAJ, strojni inšpektor

se mu še nič ne mudi v pokoj. Redke so take grče, kot je naš Janez, vedno nasmijan, elastičen in marljiv na delovnem mestu.

Za njim so prišli v podjetje ostali moški, ki jih vidite na slikah in ki po letih zaposlitve ne zaostajajo veliko za Janezom

Ivana VIDMAR

Naše delavke in delavci, ki so nad 25 let zaposleni v podjetju

MOŠKI ZAPOSLENI NAD 35 LET

Vidmar Miha tkalnica II
Bregar Jože uprava
Križnar Anton tkalnica II
Hilčar Rudolf gravura
Bogataj Ivan predilnica II
Dolenc Franc tkalnica II
Kristanc Janez tkalnica II
Oter Bernard tkalnica II
Pipan Franc tkalnica I
Kompore Viktor tkalnica I
Škofic Franc tkalnica II
Vidmar Jože vzdrževalni obrati
Pravst Janez predilnica II
Florjančič Alojz tkalnica II
Hafner Franc tkalnica I
Štrekelj Franc tkalnica I

ZENSKÉ ZAPOSLENE OD 30 DO 35 LET

Novak Rozalija tkalnica I
Škapin Angela tkalnica I
Hribar Matilda tkalnica I
Karun Pavla plemenitilnica I
Konc Ivanka uprava
Kos Cita uprava
Langerholc Marija tkalnica I
Bohinc Francka tkalnica II
Fabjan Valentina tkalnica II
Hvasti Francka tkalnica II
Jakopič Rozi predilnica II
Knez Francka tkalnica II
Konc Pavla predilnica II
Mizerit Franciška tkalnica II
Rehberger Manca tkalnica II
Šilar Ema tkalnica II
Torkar Ana tkalnica II
Vidmar Ivana predilnica II
Vodnik Francka tkalnica II
Krenner Marija uprava
Fabjan Angela tkalnica II
Kalan Franciška tkalnica II
Kutnar Marija predilnica I
Logar Marija tkalnica II
Mlakar Ivanka predilnica I
Prijatelj Francka premenit. II
Smolej Dora tkalnica II
Volčič Marija predilnica II
Stare Milka uprava

MOSKI ZAPOSLENI OD 30 DO 35 LET

Sagadin Milan tkalnica II
Brezec Jože uprava
Debenc Franc tkalnica II
Hajdukovič Franc tkalnica I
Homar Pavel vzdrževalni obrati
Istenič Franc plemenitilnica I
Rakovec Anton tkalnica II
Robida Štefan tkalnica I

Šilar Ivan tkalnica II
Ajdovec Karel predilnica I
Cvelbar Anton tkalnica II
Ošelj Anton uprava
Proj Ivan gravura
Resnik Vinko plemenitilnica I
Rozman Karel tkalnica II
Uranič Stanislav tkalnica II
Zupanc Albin plemenitilnica II
Zen Bogomir uprava
Žerovnik Ivan uprava
Bolčina Jože vzdrževalni obrati
Osterman Franc plemenit. I
Štemberger Ludvik gravura
Urankar Stefan vzdrž. obrati
Zorc Karel vzdrževalni obrati
Kalan Janez tkalnica I

ZENSKÉ ZAPOSLENE OD 25 DO 30 LET

Bogataj Vera uprava
Cof Ana tkalnica II
Kavčič Marija tkalnica II
Kovačič Marija plemenit. II
Lahida Draga uprava
Oman Štefanija tkalnica I
Rozman Ivana tkalnica II
Valančič Marica uprava
Krivec Marija uprava
Jagodič Pavla predilnica II
Jenkole Pavla predilnica II
Jereb Milka tkalnica II
Kozina Katarina tkalnica I
Kozjek Francka tkalnica II
Kurent Pavla tkalnica II
Lesičnik Pavla konfekcija
Triglav Kranj
Majcen Angela tkalnica I
Srebrnjak Ana predilnica II
Zupan Marija tkalnica II
Briški Martina tkalnica I
Kralj Antonija plemenit. I
Lukan Apolonija tkalnica I
Rehberger Ana tkalnica II
Rozman Marija plemenit. I
Trontelj Helena plemenit. I
Ažman Ljudmila tkalnica II
Ciglič Karolina tkalnica II
Dolinar Ana tkalnica II
Hudoklin Antonija plemenit. I
Naglič Ana predilnica II
Rešek Vera uprava
Štefe Marija konfekcija
Triglav Kranj
Vidic Francka uprava
Florjančič Francka predil. I
Grošelj Marija tkalnica II
Krmelj Slavka predilnica II
Mravljec Mara tkalnica II
Štefe Antonija tkalnica I
Vrbica Marija tkalnica II

Delovni in življenjski pogoji delavcev

V vsakem delovnem procesu delujejo trije poglavitni faktorji: živo delo, delovna sredstva in predmeti dela. Vodilna vloga živega dela je pri tem nesporna. Delo pa angažira človekove sposobnosti in njegovo energijo, zato je treba z njo racionalno ravnati. Praksa je že zdavnaj dokazala, da vsakodnevne skrbi, splošno telesno počutje, urejeni odnosi na delovnih mestih itd. še kako vplivajo na delavca pri njegovem delu.

Skrb za delovnega človeka ni samo naloga celotne družbe, ampak vsakega podjetja. V našem podjetju je bilo po osvoboditvi na tem področju veliko narejenega. Znano je, da je tekstilna industrija ena najtežjih panog gospodarstva, saj delo na tri izmene izčrpa še tako zdravega človeka, zato je bilo že od nekdaj pomembno, da se delavcem uredi čimveč raznih olajšav, od urejenih delovnih pogojev, stanovanj, prehrane, rekreacije, zdravstvenega in socialnega varstva, do pomoči invalidom, ki zaradi raznih okvar in bolezni, niso več sposobni za vsako delo.

Ko govorimo o urejenih delovnih pogojih zaposlenih, ne moremo mimo skrbi za varstvo pri

bili pregledani vsi novo sprejeti delavci in člani ZB ter kronični bolniki. V ta namen je bilo v letu 1967 porabljenih več kot 20 milijonov S din. Za osebna zaščitna sredstva in tehnično zaščito strojev je bilo porabljenih 16 milijonov S din, za okrepcilne pijače (mleko, čaj, kava, malica) pa preko 30 milijonov S din. Skupno je torej podjetje v letu 1967 prispevalo za izboljšanje varstva pri delu 66 milijonov S din.

Povečana skrb podjetja na področju varstva pri delu se odraža tudi pri številu poškodb in izgubi v denarju. Leta 1965 se je poškodovalo v podjetju 145 ljudi, leta 1966 199 ljudi, leta 1967 pa samo 71 ljudi. Podjetje je za poškodbe plačalo socialnemu zavarovanju leta 1965 66 milijonov S din, leta 1966 59 milijonov, leta 1967 pa samo 38 milijonov S din. Iz navedenih podatkov je razvidno, da povečana skrb za varstvo pri delu vpliva tudi na končni ekonomski rezultat podjetja. Brez dvoma na tem področju še nismo naredili vsega, zato bomo morali v bodoče še bolj razvijati vse oblike varstva pri delu od izobraževanja vsakega delavca, do urejevanja zaščitnih naprav pri strojih in objektih.

Pogled na stanovanjske zgradbe, kjer stanujejo naši delavci

imamo praktično rešen stamovanjski problem borcev, saj imamo samo nekaj nerešenih prošelj, pa še te bodo ugodno rešene v letošnjem ali v prihodnjem letu.

V zadnjih letih je podjetje dodeljevalo znatna sredstva za individualno gradnjo. Samo v letu 1967 je bilo razdeljenih v ta namen 120 milijonov S din. Tudi v bodoče se bo pri reševanju stamovanjske problematike članov kolektiva upoštevalo obe kategoriji prosilcev.

Ko govorimo o skrbi za delovnega človeka ne moremo mimo vprašanja prehrane. Pravilna in

kalorično kakovostna prehrana v znatni meri vpliva na sposobnost pri delu. Verjetno se malo podjetij v kranjski občini lahko pohvali, da ima organizirano tako kakovostno in ceneno prehrano za svoje delavce, kot je to organizirano v našem podjetju. Delavska restavracija skuha dnevno v svojih treh obratih 2000 obrokov malic. Delavci imajo na voljo tople in hladne malice po nizki ceni 90 S din. Brez dvoma sta kvaliteta in cena malice vzrok, da se je poslužuje več kot 2/3 delavcev. Delavci dobivajo malico tudi v

nočni izmeni in to brezplačno. Delavska restavracija kuha za člane kolektiva in ostale goste tudi kosila. Za 300 S din dobijo člani kolektiva kvalitetno kosilo, ostali gostje pa plačajo za kosilo 400 S din, kar je še vedno zelo poceni. Dnevno delavska restavracija skuha 620 kosil. Poleg malic in kosil so delavcem po zmernih cenah na voljo v bifejih tudi razna mrzla jedila in brezalkoholne pijače.

Ze uvodoma sem napisal, da je delo v tekstilni industriji zelo naporno. Kljub vsem ukrepom varstva pri delu in preventivnega (Dalje na zadnji strani)

Konfekcija TRIGLAV

delu. Delo mora biti vedno organizirano tako, da lahko delavec s potrebno delovno sposobnostjo ob normalni pazljivosti dela brez nevarnosti za svoje življenje in zdravje, ter za življenje in zdravje drugih, ki delajo v njegovi bližini. Pospeševanje varstva pri delu je stalna dolžnost podjetja in organov upravljanja, odgovornih služb ter posameznikov, ki delajo v proizvodnji.

V preteklem obdobju je podjetje vložilo veliko sredstev za investicije v posamezne obrate. Zgrajeni so bili novi objekti in adaptirani posamezni oddelki. Stari stroji so se nadomestili z novimi — sodobnejšimi, tako, da delavci na njih delajo, ne da bi bilo v nevarnosti njihovo življenje. Vendar varstvo pri delu ne obsega samo zaščito strojev ampak tudi zaščito delavca, ki pri strojih dela. V ta namen imajo delavci na voljo dovolj raznovrstnih osebnih zaščitnih sredstev, v obratih pa so montirane klima naprave, ki regulirajo zračenje, temperaturo in vlago. Delavci, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih, dobivajo med delovnim časom mleko, z obratno ambulanto pa se vsako leto izdelava plan preventivnih pregledov. Zaradi boljše ilustracije naj navedem samo nekaj podatkov:

V letu 1967 je dobivalo mleko 371 delavcev. Obratna ambulanta je izvedla 5.811 raznih preventivnih pregledov. Pregledani so bili vsi mladoletniki in delavci, ki so zaposleni na zdravju škodljivih delovnih mestih, prav tako pa so

Tudi urejene stanovanjske razmere predstavljajo za delavca in podjetje veliko pridobitev. Ljudje preživijo večino prostega časa v stanovanju, zato ni vseeno ali je stanovanje vlažno in zdravju škodljivo, ali čisto in suho. Ze dalj časa je medicini znano, da življenje v slabih stanovanjih povzroča različna obolenja kot so: tuberkuloza, revmatska in živčna obolenja, obolenja srca itd. Odveč je tudi govoriti o pomembnosti urejenih stanovanjskih razmer za zdrav razvoj otrok.

Vpliv stanovanjskih razmer delavcev na njihovo produktivnost pri delu so že zdavnaj spoznali tudi kapitalisti na zahodu, v socialistični družbi pa se ta skrb ne sme gledati samo skozi prizmo povečanja produktivnosti, ampak mora biti skrb za urejeno stanovanjsko vprašanje samo ena od kompleksne skrbi za delovnega človeka. Samo od telesno in duševno zdravega človeka, ki bo osvobojen vsakodnevnih skrbi, namreč lahko pričakujemo polno angažiranje na delovnem mestu.

Naše podjetje je vseskozi posvečalo veliko skrb stanovanjskim vprašanjem delavcev. Po osvoboditvi je podjetje zgradilo preko 450 stanovanj, letos pa bo vseljivo nadaljnjih 53 stanovanj. Največ se je gradilo enosobnih in dvosobnih stanovanj, precej manj pa trisobnih stanovanj. V letu 1965 je bil zgrajen v Stražišču tudi samski dom, v katerem je 140 ležišč za delavce in delavke. Posebna skrb je bila posvečena članom ZB, saj je dobilo stanovanja preko 50 članov ZB. Danes lahko rečemo, da

Izobraževanje - izpopolnjevanje

Kakor vse dejavnosti v podjetju, tako se je tudi izobraževanje razvilo na podlagi potreb in zahtev gospodarskega razvoja tehnologije in organizacije dela, ki postavlja v vseh smereh človekovega udejstvovanja vse širše in zahtevnejše naloge, katere pa je možno reševati le s skupnim delom in dobro usposobljenim kadrom. Glede na te potrebe je bil dne 29. 3. 1960 ustanovljen s sklepom delavskega sveta podjetja izobraževalni center kot posebna organizacijska enota podjetja, ki naj bi deloval v sklopu kadrovsko-socialnega sektorja z nalogo, da bo skrbel za strokovno in splošno izobraževanje delavcev, in to v skladu s potrebami in finančnimi možnostmi podjetja. Razumljivo je, da je bil ta ukrep samoupravnih organov pravičen, kajti avtomatizacija proizvodnje v našem podjetju zahteva dobro usposobljene kadre — proizvajalce, ki bodo sposobni slediti sodobnemu tehnološkemu procesu, obenem pa zahteva tudi dobre upravljalce, ki bodo s svojim delom in odgovornostjo zagotovili obstoj in razvoj svoje delovne organizacije.

Res je, da je obdobje odkar je bil ustanovljen izobraževalni center zelo kratko, vendar kljub temu lahko ugotovimo, da je uspel, s pomočjo izkušenih strokovnjakov iz proizvodnje, opraviti pomembne naloge na področju usposabljanja predilskih, tkalskih in oplemenitelskih kadrov. Ker je bilo pred ustanovitvijo centra izobraževanje v glavnem prepuščeno stihiji, so se lahko uveljavljali le posamezniki, ki so z osebno prizadevnostjo, vztrajnostjo in pridnostjo dosegli potrebno strokovno znanje. Toda ta način usposabljanja prav gotovo ne ustreza več sodobnemu industrijskemu razvoju, še manj pa samoupravnemu sistemu, kjer postaja načrtno izobraževanje dolžnost in pravica slehernega člana kolektiva.

Pri tem moramo upoštevati, da delavci, ko so se priučevali sami, nikoli niso pridobili vsega potrebnega znanja ali pa so si privzgojili tudi napake. Zaradi tega je bila tudi kvaliteta njihovega dela slabša, zlasti na začetku delovne dobe.

Da bi odpravili vse te pomanjkljivosti in da bi našim kadrom nudili res samo potrebno funk-

cionalno znanje, ki ga potrebujejo za uspešno opravljanje svojega dela — poklica, smo postavili v programih izobraževanja tudi določene zahteve, zlasti za vodilni kader, ki mora temeljito poznati tehnologijo stroke, organizacijo lastnega dela ter interno zakonodajo podjetja. Kljub temu, da je program usposabljanja zelo zahteven, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da so bili na vseh področjih izobraževanja doseženi že vidni rezultati. Ti rezultati pa niso samo odraz trenutnega stanja, temveč potrjujejo pravilno zasnovano politiko perspektivnega razvoja pod-

jetja in njegove organizacije, v kateri je tudi izobraževalna funkcija našla svoje mesto.

Končno lahko ugotovimo, da se je izobraževalna dejavnost v našem podjetju razvila do takšne stopnje, da lahko v celoti krije lastne potrebe, hkrati pa tudi zagotavlja slehernemu članu kolektiva, da s pridobljenim znanjem doseže čim večji delovni uspeh, čigar rezultat naj bi se neposredno odražal v povečanju proizvodnje, osebnih dohodkih in končno tudi v osebnem zadovoljstvu vsa-

Stane Primožič

Pri praktičnem delu

Športna rekreacija - nuja današnjega delovnega človeka

Utrujajoče delo, sestanki, razpravljanja in ostali težki pogoji dela, vsakdanje skrbi, naglica povsod — to je ritem modernega življenja. Mislim, da je že tudi pri nas minil čas, ko je človek vsemu temu lahko kos z dolgotrajnim in nenehnim delom. Danes vemo, da daje uspešne rezultate samo duševno in telesno sproščen človek. Samo ta je zmožen v celoti zadovoljiti zahtevam modernega časa. Moderni čas zahteva naglico, natančnost, uspešnost, več — v krajšem času.

Za nove pogoje dela, od ekstenzivnega proizvajanja k intenzivnemu, pa je potreben tudi nov, drugačen človek. Ta človek mora biti bolj izobražen, hiter in elastičen, torej tak, da je vedno pripravljen angažirati vse svoje duševne in telesne sposobnosti za doseg nekakega cilja. Ker pa človek ni samo stroj za delo, ampak zapleten skupek najrazličnejših hotenj in nagnjenj, potrebuje za sprostitve le-teh določen čas, ki je samo njegov. Čim večja je angažiranost proizvajalčevih moči pri njegovem delu, tem več mora imeti prostega časa, da lahko izživi svoja notranja hotenja in nagnjenja. Prav zato je družba vpeljala skrajšani delovni čas — 42-urni delovni teden.

Ta prosti čas je treba smiselno porabiti, sicer ne da takega učinka, kot bi ga lahko. Popivanje po zakajenih gostilnah, garaško popoldansko delo in dolgočasno prekladanje sebe sem in tja, brez dvoma zmanjšuje delovno sposobnost v rednem delovnem času. Zato je potrebno prosti čas organizirano in sistematično izrabljati, ker se le tako proizvajalčeve duševne in fizične moči primerno obnovijo.

Tudi na tem področju dela je bilo v našem kolektivu precej narejenega. Vse pogostejša športna tekmovanja, organizacije izletov v naravo in primerne oblike zabavnega in društvenega življenja ter čedalje večje možnosti za izobraževanje, kažejo, da se odgovorni činitelji čedalje bolj zavedajo pomena intenzivne rekreacije, to je take rekreacije, ki jo naš čas potrebuje in zahteva.

V našem podjetju so razvite predvsem naslednje rekreativne športne panoge: kegljanje, streljanje, nogomet, namizni tenis, smučanje in šah. V teh šestih panogah si vsakdo lahko najde primerno obliko rekreacije.

Naše podjetje pa je bilo prav v letošnjem jubilejnim letu organizator Tekstilade in streljanju, kjer je nastopilo blizu 200 strelcev in strelk iz slovenskih tekstilnih podjetij. Pred nami je še organizacija XI. tekstilade v smučanju, ki bo v letošnji zimi v rokah našega podjetja. Če prištedimo k tem organizacijam številnih republiških tekmovanj slovenskih tekstilcev, še vrsto domačih tekmovanj in drugih oblik srečanj članov našega delovnega kolektiva, potem lahko ugotovimo, da je športno-rekreativna dejavnost v zadnjih letih v našem podjetju napravila precejšen korak naprej. NE NAZADNJE PA JE TREBA OMENITI SE VRSTO ODLIČNIH VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV, KI SO ZAPOSLENI V NAŠEM DELOVNEM KOLEKTIVU. Pri tem ne gre prezreti predvsem onih, ki so že večkrat nastopali ali pa so stalni člani državnih reprezentanc. V kegljanju sta najboljša, in sta že večkrat oblekla dres z državnim grbom: Cvetka Čadež

(zaposlena kot predelavka v ad-justirnici obrata I) in Vlado Mar-telanc (zaposlen v nabavnem od-delku kot referent za nabavo su-rovini); v smučarskih skokih pa Marjan Mesec (zaposlen kot vo-zač viličarja v plemenitilnici I).

Toda, še več je takih, ki so do-segli v raznih športih lepe dosež-ke. Imenovani trije so se nedvom-no najbolj uveljavili in je prav, da se jih spomnimo ob 40-letnem jubileju našega delovnega kolekt-iva ter jim zaželimo, da bi tudi vnaprej dosegali tako lepe uspehe kot so jih doslej, hkrati pa želi-mo, da bi dobili v našem kolekt-ivu čim več posnemalcev, ki bi šli po njihovih stopinjah nasproti tudi takšnim rezultatom, kot so jih imenovani trije že doslej do-segli v svoji športni karieri.

Jože Javornik Cvetka ČADEZ

Gasilci - čuvarji naše imovine

Naše podjetje ima danes močno društvo prostovoljnih gasilcev, brez katerih bi bili v stalni nevarnosti, da se manjši požar bli-skovito razširi in naredi veliko škodo. Doslej so bili naši gasilci vedno najhitrejši in polno učin-koviti, za kar jim gre vse prizna-nje.

Pred združitvijo je obstajalo prostovoljno gasilsko društvo v Tiskanini in v Inteksu.

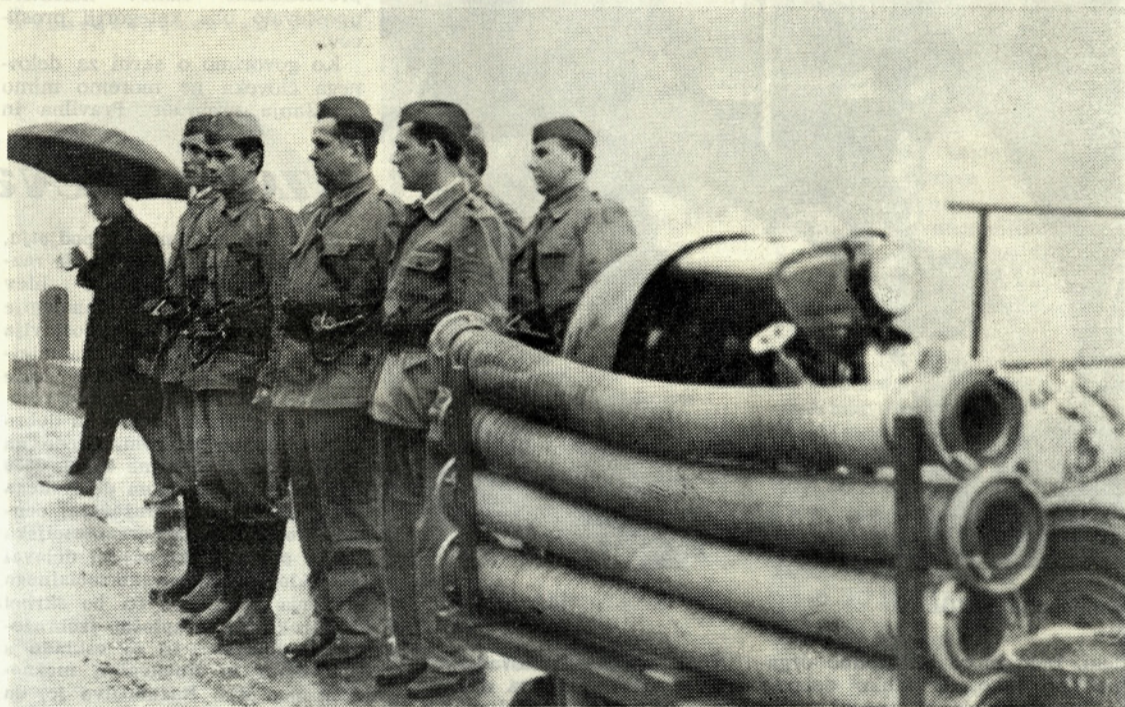
V Tiskanini je pričela delovati prva desetina že leta 1937; vse do leta 1952 je bila potem gasilska četa pod okriljem Kranjskega dru-štva, po letu 1952 pa se je dru-štvo osamosvojilo.

V Inteksu je bila prostovoljna gasilska četa ustanovljena 1945. leta. Skoraj vsa leta do združitve jo je vodil tov. Miro Ravninar. L. 1952 so ustanovili prostovoljno ga-silsko društvo.

Na letošnjem občnem zboru je bil za predsednika izvoljen Franc Hribar, za glavnega poveljnika pa Mirko Udir.

»Če smo prejeli naloge in ob-veznosti, jih bomo vestno izpol-njevali,« so rekli naši vrli čuvarji, in priznati je treba, da tako delajo. P. G.

Gasilci ob novi brizgalni

Organizacija »ZB« v Tekstilindusu

Verjetno bi težko našli tako ak-tivno organizacijo, kot je v našem podjetju organizacija ZB. Njeno vodstvo res vsestransko skrbi za svoje člane, in to v pogledu stano-vanjskih zadev, zdravstvenih vpra-

šanj, pravilne zaposlitve in tudi za rekreacijo.

Njihova posebna skrb velja bol-nim članom in socialno šibkim. Da je vse tako, gre brez dvoma zahva-la že upokojenemu dolgoletnemu predsedniku Francu Likozarju in

tudi tov. Smidu, čeprav jih je še več, ki tudi zaslužijo samo pohvalo.

Povedati pa je treba, da imajo tudi samoupravni organi in vod-stvo podjetja zanje polno razume-vanja. Tako je tudi prav; to je naš dolg za njihovo udeležbo v NOV.

Franc Dolenc Člani aktiva »ZB« na Šmarjetni gori okrog leta 1954

Delovni in življenjski pogoji delavcev

(Nadaljevanje z 11. strani) zdravstvenega varstva, imamo vsako leto določeno število invalidnih oseb, ki so potrebne še prav posebne skrbi. Pred leti je bilo v našem podjetju ustanovljeno Konfekcijsko podjetje »Triglav«, in to z namenom, da se v njem zaposli delavke, ki so postale na delovnih mestih invalidi. V konfekciji se je tako zaposlilo 120 delavk. Problem invalidnih oseb pa rešujemo tudi na ta način, da jih zaposlujemo na lažjih delovnih mestih. V naših samoupravnih aktih imamo določena delovna mesta, ki so primerna za invalidne osebe, prav tako pa imamo določena zdravju škodljiva delovna mesta, na katera se ne sme zaposlovati žensk in mladine.

Veliko vlogo pri kompleksni skrbi za delovnega človeka v našem podjetju ima tudi sindikat. Zaradi pomanjkanja prostora naj samo navedemo, da dodelijo sindikalni odbori po ekonomskih enotah socialno in zdravstveno ogroženim delavcem letno preko 1,5 milijona S din raznih socialnih pomoči. Največ sredstev so dodeli kot enkratna socialna podpora, letno pa sindikalni odbori pošljejo na vkrevanje v naše počitniške domove okoli 70 ljudi.

Ko smo že pri počitniških domovih je prav, da napišemo par besed tudi o rekreaciji. Podjetje ima za člane kolektiva na voljo tri počitniške domove, in to v Novigradu, Bohinju in na Krvavcu. Posebno počitniški dom v Novigradu je postal za člane kolektiva zelo priljubljen kraj za preživljanje letnega dopusta. Članom kolektiva je na voljo za 1.500 S din v sezoni in za 1.000 S din izven sezone udobno bivanje v vikend hišicah. Plaža in sama lega doma sta odlični, po kvalitetni prehrani in dobri postrežbi pa je počitniški dom že zaslovel. V letošnjem letu je v njem letovalo preko 700 članov kolektiva, skupno s svojci pa preko 1.000. Kljub temu, da smo leta 1967 naredili nekaj novih hišic, ugotavljamo, da so kapacitete še premajhne, saj v glavni sezoni nismo mogli sprejeti

vseh članov našega kolektiva, ker je bil dom do kraja zaseden.

Interes članov kolektiva za počitniški dom v Bohinju in na Krvavcu ni tako velik kot bi želeli, to pa predvsem zato, ker sta domova neoskrbovana. V perspektivi se predvideva gradnja novega doma v Bohinju, ki bo stalno oskrbovan, takrat pa upamo, da se bo odločilo za obisk v njem več naših delavcev.

Vodstvo podjetja in samoupravni organi se zavedajo, da je tudi skrb za pravilno koriščenje letnega dopusta en del kompleksnih skrbi za proizvajalca, zato z dajanjem regresa za letovanje v počitniških domovih stimulira delavce, da se teh ugodnosti poslužujejo v čimvečjem številu. Letos je bilo v ta namen izplačanih 5 milijonov S din.

Zelo težko je v kratkem sestavku zajeti vse oblike pomoči, ki jih nudi naše podjetje delavcem. V vsakdanjem življenju je toliko raznolikih ugodnih in neugodnih situacij, ki vplivajo na razpoloženje človeka, da vseh ni mogoče zajeti. Naj omenim samo nekatere: pravilni medsebojni odnosi na delovnih mestih, urejene družinske razmere, boleznj v družini, alkoholizem, tabletomanija, konfliktivni v privatnem življenju itd. O vseh teh in podobnih vprašanih imajo člani kolektiva pomoč v socialni službi in obratni ambulanti, ki poizkušata po najboljših močeh pomagati z nasveti in konkretnimi dejanji, da se delavcem pomaga iz nastalih težav.

Zavedamo se, da za našega delavca še vedno nismo starili vse, da so še vedno primeri, ko reagiramo na določene probleme posameznika z nestrpnostjo in nejevoljo, da smo včasih pri obravnavanju zahtev posameznikov enostranski in celo krivični, toda, če pogledamo nazaj na prehojeno pot, potem lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da besede »skrb za delovnega človeka« v našem podjetju niso več »frazza«, ampak resnica, katere nam ne more nihče oporekati.

Franc Dolenc